Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

13 декабрь, жума, 1996 йил

Сотувда эркин нархда. № 252 (1504)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

КОРХОНАЛАРНИНГ БАНКРОТЛИГИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИКНИ АМАЛГА ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикасининг «Банкротлик тўғрисида»ги қонунини амалга ошириш учун ташкилий-ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитларни таъминлаш, корхоналар банкротлигининг олдини олишга, иқтисодий ночор корхоналарга нисбатан банкротлик ва санациялаш (давлат ҳисобидан ёрдам бериш) тўғрисидаги ишлар бўйича ишлаб чиқариш тадбирларини амалга оширишга қаратилган чора-тадбирларни мувофиқлаштириш, шунингдек, кредиторлар ҳамда акциядорларнинг манфаатлари ва мулкий ҳуқуқларини ҳимоя килиш мақсадида:

1. Корхоналар банкротлиги ва санацияси масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ҳукумат комиссияси зиммасига қуйидаги вазифалар юклансин:

корхоналарнинг молиявий аҳволини мустаҳкамлашга ва улар банкрот бўлишининг олдини олишга қаратилган давлат сиёсатини ўтказиш;

мол-мулкида давлат мулкининг улуши бўлган иқтисодий ночор хўжалик юритувчи субъектлар бўйича қарорлар қабул қилиб, банкротлик тўғрисидаги ёки санациялаш ҳақидаги ишларни хўжалик судларининг кўриб чиқиши учун киритиш;

банкротликка олиб келган ғайриқонуний хатти-ҳаракатларни содир этган шахсларнинг жавобгарлигини кўриб чиқиш ва шунга оид қарорлар қабул қилиш;

қарздор корхонага нисбатан санацияни ўтказишнинг асосий принципларини ва тартибини, вакил қилинган органлар ва ташкилотларнинг уни ўтказишда қатнашиш шартларини тасдиқлаш;

корхоналарни санациялашга йўналтириладиган маблағлардан мақсадли ва самарали фойдаланилиши устидан назоратни амалга ошириш;

қарздор корхонани ихтиёрий равишда тугатиш тўғрисидаги қарорларни қабул қилиш ҳамда қарздор корхона раҳбариятининг ихтиёрий равишда тугатиш тўғрисидаги қарорини тасдиқлаш;

банкрот бўлган хўжалик юритувчи субъектларни тугатиш режаларини ва тугатиш жараёни ниҳоясига етказилгани тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлаш;

банкрот деб топилган корхонани санациялаш ёки тугатиш тўғрисидаги хўжалик суди қарорларининг ижросини назорат қилиш.

3. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ҳузурида иқтисодий ночор корхоналар тўғрисидаги ишлар бўйича қўмита (бундан буён — қўмита) ташкил қилинсин.

4. Белгилаб қўйилсинки, қўмита:

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг давлат бошқарув органи ҳуқуқларига эга бўлган мустақил таркибий бўлинмаси ҳисобланади ва ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ҳисобот беради;

банкротлик ва санация масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг ишчи органи бўлиб хизмат қилади;

мол-мулкида давлат мулкининг улуши бўлган иқтисодий ночор хўжалик юритувчи субъектлар тўғрисидаги масалаларни ҳал этиш чоғида давлат манфаатларини ифода этади;

барча мулкчилик шаклидаги иқтисодий ночор корхоналарни тугатиш ёки санациялаш жараёнида кредиторларнинг манфаатлари ва акциядорлар (пайчилар)нинг мулкий ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини таъминлайди.

5. Қуйидагилар қўмита фаолиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари этиб бегилансин:

корхоналар ва ташкилотлар молия-хўжалик ҳолатининг мониторинги, улар фаолиятининг молиявий натижаларини таҳлил қилиш ҳамда иқтисодий ночор хўжалик юритувчи субъектлар бўйича таклифлар тайёрлаш;

Ўзбекистон Республикасининг «Банкротлик тўғрисида»ги қонунини қўлланишдан келиб чиқадиган жараёнларни амалга ошириш мақсадида меъёрий ва услубий базани яратиш борасидаги ишларни ташкил қилиш;

иқтисодий ночор хўжалик юритиш субъектини банкрот деб топиш ҳақида ёки қарздор корхонани санациялаш тўғрисида илтимосномаларни, банкротликнинг ташқи белгиларига эга бўлган корхоналарни қайтадан ташкил этиш ва тугатиш механизми бўйича таклифларни банкротлик ва санация масалалари бўйича ҳукумат комиссиясига киритиш;

хўжалик судининг қарорларига мувофиқ иқтисодий ночор корхоналрни санациялаш ёки тугатиш жараёнини ташкил этиш, кредиторларнинг банкрот корхонага нисбатан даъволари қондирилишига кўмаклашиш, тугатиш ҳамда санациялаш жараёнида акциядорлар (пайчилар)нинг мулкий ҳуқуқлари ва манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш;

иқтисодий ночор корхонани қайта ташкил этиш даврида банкротлик ва санация масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг қарорига биноан шу корхона мулкини бошқаришга вакил қилинган орган вазифаларини бажариш;

банкрот корхонанинг мол-мулкини кимошди савдолари орқали сотиш борасидаги ишларни ташкил этиш;

иқтисодий ночор корхоналар, уларнинг қарз миқдорлари ҳамда йиғилиб қолган қарзларининг турлари бўйича маълумотлар базасини яратиш;

ночор қарздорнинг мулкини рўйхатга олиш ва қийматини баҳолаш ҳамда унинг кредиторлар олдидаги, бюджетга ва бюджетдан ташқари жамғармаларга тўловлари бўйича мажбуриятларини рўйхатдан ўтказиб баҳолаш борасидаги ишларни ташкил қилиш;

банкротлик хавфини бартараф этишга қаратилган чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишда хўжалик юритувчи субъектларга шартнома асосида ёрдам кўрсатиш.

6. Қўмитага қуйидаги ҳуқуқлар берилсин:

иқтисодий ночор корхоналарни қайта ташкил этиш дастурларини тузишда хўжалик суди томонидан банкрот деб топилган ночор қарздор корхоналарни тугатишда иштирок этиш;

тугатиш жараёнида ишончли шахс сифатида қатнашиш, банкрот бўлган хўжалик юритувчи субъектни тугатиш бўйича тугатувчи комиссияларни ташкил қилиш;

тўлов қобилиятини йўқотган корхоналарни санациялаш ва банкрот бўлган хўжалик юритувчи субъектларни тугатиш учун ажратилган маблағларни тасарруф этиш;

ўз ваколати доирасида ижро этиш учун мажбурий бўлган қарорлар ва норматив ҳужжатлар чиқариш;

белгиланган тартибда марказий, иқтисодий органлардан, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органларидан мулкчилик шаклларидан қатъий назар, тижорат банклари, корхоналар ва ташкилотлардан ўз зиммасига юкланган вазифаларни бажариш учун зарур бўлган ахборотни олиш;

экспертизаларни ўтказиш, ночор қарздорларни тугатиш ёки корхоналарни санациялаш режаларини ишлаб чиқиш учун белгиланган тартибда вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларнинг, аудиторлик фирмаларининг мутахассисларини жалб этиш.

7. Қўмита қўзғатилган даъволар бўйича хўжалик судларининг кўриб чиқиши учун киритиладиган ишлар бўйича бож тўлашдан озод қилинисин.

8. Қўмита ҳузурида корхоналарни санациялаш жамғармаси тузилиб, унинг манбалари қуйидагилардан иборат қилиб белгилансин:

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси билан Меҳнат вазирлиги тенг улушларда бир йўла қўшадиган юз миллион сўм;

давлат мулки объектларини хусусийлаштиришдан тушадиган ва Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ихтиёрида қоладиган улушнинг 5 фоизи миқдоридаги маблағлар;

Ўзбекистон Республикаси резидентлари ва норезидентлари, халқаро иқтисодий ва молиявий ташкилотлар шартнома асосида ихтиёрий равишда қўшадиган маблағлар;

корхоналарнинг давлатга тегишли мулкидаги улуши бўйича қўшилган ва бошқа мақсадларда фойдаланилган дивидентлар.

9. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, тижорат банклари қўмитанинг таклифларига мувофиқ унга қарздор корхоналарнинг иқтисодий ночорлиги тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш чоғида зарур бўладиган ана шундай қарздорлар тўғрисидаги ахборот тақдим этилишини таъминласинлар.

10. Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги тегишли вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддат ичида:

корхоналарни банкротликка олиб келган корхона раҳбарларининг маъмурий-жиноий жавобгарлигини ошириш тўғрисидаги;

ҳозир амалда бўлган қонун ҳужжатларини ушбу Фармонга мувофиқ ҳолга келтириш ҳақидаги таклифларни киритсин.

11. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда мазкур Фармонни рўёбга чиқариш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 11 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 1996 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАГИ ФАРМОНИГА ИЛОВА

КОРХОНАЛАР БАНКРОТЛИГИ ВА САНАЦИЯСИ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИНИНГ ТАРКИБИ

Султонов Ў. Т. — Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, комиссия раиси

Ҳамидов Б. С. — Бош вазир ўринбосари, молия вазири, комиссия раисининг ўринбосари

Чжен В. А. — Бош вазир ўринбосари, Давлат мулки қўмитасининг раиси, комиссия раиси ўринбосари

Муллажонов Ф. М. — Марказий банк раиси, комиссия раиси ўринбосари.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ:

Обидов О. О. — меҳнат вазири

Абдусаломов М. Э. — Олий хўжалик суди раиси

Азимов Р. С. — ташқи иқтисодий фаолият миллий банки бошқаруви раиси

Аҳадов А. — Олий Мажлис қўмитасининг раиси (келишув бўйича)

Гатаулин Ш. Қ. — Давлат солиқ қўмитаси раиси

Гиниятулин Р. А.— «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси раиси

Мирсафоев С.М. — адлия вазири

Мустафоев Б. М. — Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори

Музаффаров Ў. Ш. — «Мевасабзавотбанк» бошқаруви раиси

Сайфиддинов Ж. Б. — «Пахтабанк» бошқаруви раиси

Нўғмонов У.У. — «Ўзсаноатқурилишбанк» бошқаруви раиси

Ҳазратқулов М. — Миллий ахборот агентлиги — «ЎзА» бош директори

Эргашев Й. Э. — «Ғаллабанк» бошқаруви раиси.

РЕСПУБЛИКА ШТАБИ ЙИҒИЛИШИ

11 декабрь куни республика Вазирлар Маҳкамасида кузги-қишки мавсумга тайёргарлик кўриш республика штабининг йиғилиши бўлди. Унда тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари, вилоятлар ва шаҳар ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди. Мажлисни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков бошқарди.

Йиғилишда халқ хўжалиги ва уй-жой фондини қиш шароитида ишлашга тайёрлаш масаласи бўйича республика коммунал хизмат кўрсатиш вазири В. Михайлов ва вилоят ҳокимлари ўринбосарларининг ахборотлари тингланди. Шу нарса таъкидландики, Вазирлар Маҳкамасининг «Республика халқ хўжалигини 1996--1997 йил куз-қиш даврида ишлашга тайёрлашнинг бориши тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш юзасидан муайян ишлар бажарилган. Шу билан бирга бу борада жиддий нуқсон ва камчиликлар мавжуд. Хусусан, таъмирлаш ишлари ўз вақтида бажарилмаганлиги туфайли кўп уйлар иссиқлик билан таъминланмаяпти. Бу каби камчиликлар аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётир. Барча уйларни иссиқлик, совуқ ва иссиқ сув билан таъминлаш бугунги куннинг энг долзарб вазифасидир. Йиғилишда мана шу масалага масъулиятсизлик билан ёндашаётган ташкилотларнинг раҳбарлари кескин танқид қилинди. Мазкур камчиликларни тугатиш юзасидан бир қанча мутасадди ташкилот раҳбарларига тегишли кўрсатмалар берилди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосарлари Қ. Ҳаққулов, Р. Юнусов қатнашди.

(ЎзА).

ХАЛҚ ИШОНЧИНИ ОҚЛАЙЛИК

11 декабрь куни республика Соғлиқни сақлаш вазирлигида тизим ходимларининг кенгайтирилган йиғилиши бўлди. Унда республика тиббиёт муассасалари, олий ўқув юртларининг раҳбарлари иштирок этди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосари А. Азизхўжаев сўзга чиқди.

-- Шифокорнинг инсонпарварлигига қараб унинг ишига баҳо бериш мумкин, -- деди у. -- Чунки инсон бошига ташвиш тушгандагина нажот истаб уларга мурожаат қилади. Буни тўғри тушуниш, масъулиятни ҳис этиш лозим. Бироқ ўз вазифасига совуққонлик билан қараб, шифокорлик шаънига доғ тушираётганлар ҳам учраб турибди. Ана шундай масъулиятсизлик оқибатида баъзи беморлар жабр чекмоқда. Қуруқ кўрсаткичларга зўр бериб, гоҳида асосий вазифа унутиб қўйилмоқда. Айрим ҳолларда амалпарастлик, мансабини суиистеъмол қилиш, қариндош-уруғчилик, ошна-оғайнигарчилик иллатларига дуч келяпмиз. Баъзи шифокорларнинг ахлоқ нормаларига зид хатти-ҳаракатлари, маънавий қашшоқлиги, фарзандлари ҳамда шогирдларини тарбиялашдаги лоқайдлиги, йўл қўяётган хатолари ижтимоий ҳаётимизга салбий таъсир этмоқда. Бу эса талабалар орасида, онда-сонда бўлса-да, кўнгилсиз воқеалар, ҳаттоки жиноий ҳаракатлар содир этилишигача олиб бормоқда. Шифокордай муқаддас касб эгалари томонидан бундай хатти-ҳаракатларга йўл қўйилиши айниқса ачинарлидир.

Бош вазир ўринбосари ушбу иллатларни қаттиқ танқид қилди. Бу каби ҳолларга зудлик билан чек қўйиш зарурлигини таъкидлади. Бундай нуқсонларга барҳам бериш вақти келди. Ишга виждонан муносабатда бўлиб, халқ ишончини оқлаш зарур.

Мажлисда тиббиёт тизимидаги бугунги аҳволни чуқур ўрганиш, мутахассислар тайёрлашга эътиборни кучайтириш, врачлар малакасини ошириш институтида маънавият ва маърифат дарсларини жорий этиш, тиббиёт олий ўқув юртларида таълим-тарбия ва интизомни кескин яхшилашга доир масалалар атрофлича муҳокама қилинди.

(ЎзА).

Ўзбекистон ва жаҳон

ЗАВОДГА ХАЛҚАРО МУКОФОТ

Испаниядан хушхабар келди: Мадрид шаҳрида жойлашган Бутунжаҳон «BI» («Бизнес, ташаббус») қўмитаси Тошкент трактор заводи давлат акционерлик жамиятини рамзий сифат нишони билан тақдирлашга қарор қилди.

Бу, албатта, бежиз эмас. Тошкентлик тракторсозлар иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлидан бориб, янги техника ва технологияларни ўзлаштириш, жаҳон андозаларига мос серунум ҳамда юқори сифатли қишлоқ хўжалиги машиналари ишлаб чиқаришда яхши натижаларга эришмоқдалар.

Кейинги йилларда завод цехлари анча кенгайтирилди, қўшимча асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Тракторсозликка ихтисослашган хорижий фирма ва компаниялар билан ҳамкорлик алоқалари мустаҳкамланмоқда. Буларнинг ҳаммаси пировард натижада иш унумдорлигини ошириш, маҳсулот турларини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш имконини бераётир. Зеро, бозор жараёни ҳар бир меҳнат жамоасидан доимий изланиш, ташаббус ва тадбиркорликни талаб этади.

Сир эмас, илгари корхонада асосан қишлоқ хўжалиги техникалари ишлаб чиқарилар эди, холос. Аҳолининг ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжи ҳисобга олиниб, фаолият доираси кенгайтирилаяпти. Эндиликда бу ерда турли русумдаги трактор-механизмлар билан бирга кўплаб халқ истеъмоли буюмлари ҳам ишлаб чиқарилмоқда. Улар пишиқ ва харидорлиги боис, савдо пештахталарида туриб қолаётгани йўқ. Галдаги муҳим вазифа -- бирламчи ишлаб чиқариш жараёнларини тўлиқ замонавий технология асосига кўчириш, юқори сифатли ва рақобатбардош маҳсулотлар билан жаҳон бозорига кириб боришдан иборат. Таъкидлаш жоизки, бу йўналишда дастлабки натижаларга эришилаяпти. Завод маҳсулотларига халқаро сифат нишони берилганлиги фикримиз далилидир.

Ҳамкорликнинг уфқлари кенг. Яқин келажакда «Кейс» корпорейшн» (Америка) компанияси билан биргаликда Ўзбекистонда қўшма корхона ташкил этиш режалаштирилмоқда. Ўшанда республикамиз зироат аҳлини юқори қувватли ва серунум техникалар билан таъминлаш янада яхшиланади.

Хуллас, Ўрта Осиё минтақасида энг кўҳна ва йирик корхоналардан саналган Тошкент трактор заводи давр синовларидан муваффақиятли ўтиб, истиқбол сари дадил қадам ташлаяпти. Жамоа аъзоларини ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг меҳнатдан манфаатдорлигини ошириш диққат марказида. Ҳозирнинг ўзидаёқ корхона маҳсулотларининг бир қисми экспортга жўнатилиб, иқтисодий муносабатлар бозор тамойилларига мувофиқлаштирилмоқда. Тушган валюта маблағлари замонавий асбоб-ускуналар сотиб олиш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун сарфланяпти.

Яқинда Испанияда бўлган Тошкент трактор заводи акционерлик жамияти раиси И. Каримовга «World quality commitment awapo» («Юқори сифат учун халқаро мукофот») рамзий нишони тантанали суратда топширилди. Корхона бир йўла махсус сертификат билан тақдирланди. Самарали меҳнат учун берилган юксак мукофот тошкентлик тракторсозларнинг кучига-куч қўшиб, уларни янги ютуқлар ва изланишларга даъват этаётир.

Н. ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Биринчи саҳифага репортаж

INTERNET: ИККИ ЁҚЛАМА ҲАРАКАТ ЙЎЛИ

Биз «Огонёк» журнали масъул котиби Владимир Умновнинг кенг ва шинам хонасида ўтирибмиз. Дераза ортида ёмғир шивалаяпти. Йилнинг шу фаслида Москва учун хос бўлмаган ҳолат.

Бу ерга фавкулодда учиб келишимдан мақсад Ўзбекистоннинг бундан буён INTERNET аббравиатурасини олган, жаҳон компьютер ахборот маконига кирган жаҳон ҳамжамияти мамлакатларининг тенг ҳуқуқли шериги эканлигини ўз кўзим билан кўриб, ишонч ҳосил қилиш эди. Олдиндан айтиб қўя қолай: ҳозир бу тармоқнинг 50 миллиондан зиёд абонентлари бор.

Клавиатурада узоқ давом этмаган монипуляциялардан сўнг шахсий компьютер монитори экранида кутилган лавҳа пайдо бўлди: «Welcome to Uzbekistan On-Line!» Унинг тагрогида бизнинг мамлакатимиз тақдим этган ахборотдан фойдаланган абонент тартиб рақами, санаси, вақти кўрсатилган. Ўнг қуйи бурчакдаги рақамга қараб англаш мумкинки, Ўзбекистон ҳақида биринчи манба орқали маълумот олишни истовчилар айни дамда 1181 киши экан. Агар Ўзбекистоннинг ушбу ягона компьютер тизимига эндигина кирганлигини ҳисобга олсак, бу рақам катта умид бағишлайди.

Мен ҳикоя қилаётган воқеани катта шов-шувга арзийдиган ҳодиса, дейиш камлик қилади. Зеро, бу нафақат энг янги, энг муҳим янгилик, балки мамлакатимиз тарихида ғоят катта аҳамиятга молик босқичдир. Ўзбекистон пухта ўйланган ижтимоий-иқтисодий янгиланишлар йўлидан бориб, жаҳон компьютер ахбороти маконига кирди. Эндиликда ҳар бир INTERNET абоненти Ўзбекистон ҳақида ўзини қизиқтирган маълумотни бевосита бизнинг ўзимиздан олади. Биз ўзимиз ҳам энди республикада содир бўлаётган воқеалар, жаҳон ҳамжамияти, жаҳон иқтисодиёти ва жаҳон бозорига интеграция жараёни қандай кечаётгани ҳақида дунёга ҳикоя қиламиз.

Шуни холисона таъкидлаш жоизки, бизнинг бу тизимдаги ўрнимиз ҳозирча камтарона. У қадар катта бўлмаган маълумотлар банкига эгамиз ва олдимизда ана шу банкни тўлдиришга оид улкан вазифалар турибди. Бу ерда ўзбек олимлари, иқтисодчилари, ҳуқуқшунослари ва, албатта, журналистларининг ўз фаолиятларини кенг қулоч ёйдиришлари учун кенг имкониятлар мавжуддир.

Ўзбекистон INTERNET орқали етказиб берадиган ахборотлар бошқа ҳамма турдаги маҳсулотлар каби рақобатбардош бўлмоғи керак. Улар ҳар томонлама, тезкор, объектив ва Ер шарининг ҳамма бурчагидаги кенг абонентлар доираси учун маъқул бўлиши шарт.

Гап шундаки, шу кунгача биз ушбу жаҳон компьютер тизимидан фақат ахборот олар эдик, холос. Энди эса, ўзимиз ахборот етказиб беришимиз мумкин. Яъни INTERNET энди биз учун икки томонлама ҳаракат қилинадиган йўлдек гап.

...Владимир Умнов клавиатураларни яна бироз босиб «ўйнагач», «Welcome to Uzbekistan On-Line!» сўзлари ортидан Ўзбекистоннинг бугунги ҳаётига оид хабарлар экранда пайдо бўла бошлади. Юқорида таъкидлаганимиздек, бу хабарлар -- биринчи манбадан. «Огонёк» учун ҳам.

Махсус мухбиримиз.
(Москвадан телефон орқали).

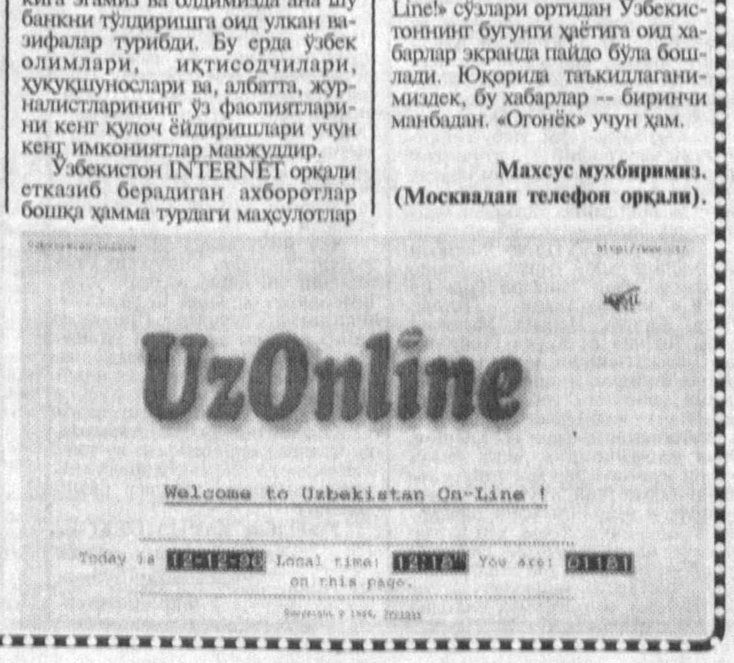

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси еттинчи сессияси олдидан

МУҲИМ ҲУЖЖАТ

«Нотариат тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси, дарҳақиқат, ноёб ва муҳим ҳужжатдир. Модомики мазкур қонун ҳали лойиҳа шаклида экан, унга доир баъзи мулоҳазаларимизни баён қилишни ўринли, деб ўйлаймиз. Қонун лойиҳасининг 14-модда 2-қисми жуда кўп баҳс-мунозараларга сабаб бўлаяпти. Бизнингча, мазкур модда бугунги кун учун керак. Чунки 1-давлат нотариал идоралари, энг аввало, янги иш бошловчилар учун амалиётни ўрганиш маркази ҳисобланади. Бу ерда нотариал ҳаракатлар умумлаштирилиб, мавжуд камчилик ва кўрсатмалар нотариусларга етказилади. Қўлланмалар жорий этиш, фуқаролар йиғинларига нотариал ҳаракатларни бажариш учун методик ёрдам бериш каби вазифалар ҳам 1-давлат нотариал идораси зиммасидадир. Бундан ташқари хорижий давлатларда ҳаракат қилувчи нотариал шартнома ва ишончномаларни барча нотариал идораларга юклаш кўплаб чалкашлик ва кўнгилсизликларни келтириб чиқариши мумкин.

Бизнингча, 1-давлат нотариал идоралари ҳуқуқларини кенгайтириш, масъулиятини янада ошириш керак. Бунга Адлия вазирлиги ўз Низомида алоҳида эътибор қаратади, деб умид қиламиз. 1-давлат нотариал идорага текширувчи ёки назорат қилувчи муассаса сифатида қараш хато, деб ўйлаймиз.

Қонун лойиҳасининг 30-моддаси нотариуслар ҳаракатини бир мунча чеклайди. Шунинг учун унинг 2-қисмини қуйидагича ёзишни таклиф этамиз: «Фуқаро касаллиги, ногиронлиги, юридик ҳамда жисмоний шахсларнинг илтимосномасига кўра нотариал ҳаракатлар бошқа жойда ҳам амалга оширилади. Бундай ҳолларда давлат божи икки ҳисса ундирилади». Ана шунда 3-қисмига ҳожат қолмайди.

31-модданинг 4-қисмига ҳам эътирозимиз бор. Чунки суд идораларига фуқаролар жуда кўп мурожаат қилишади. Шу боис унинг муддатини ўн кун эмас, йигирма кун деб белгилаш лозим.

Бизнингча, 33-моддани ҳам бироз таҳрир қилиш лозим. Биринчи гапдан кейин: «Фуқароларнинг муомала лаёқатини уларнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат ва суҳбат орқали аниқлайди» жумласини киритиш керак. Акс ҳолда ҳар бир нотариал ҳаракатни бажаришда фуқароларнинг руҳий касаллиги ва ақли заифлиги тўғрисида маълумотнома олишга тўғри келади. Бу эса фуқаролар учун ортиқча ташвишдир.

Васиятнома тарихий қадриятларимиздан бири ҳисобланади. Шунинг учун 45-модданинг 1-қисмидаги «васиятномаларини» сўзидан кейин «икки холис кишининг иштирокида» деган жумлани киритиш лозим. Агар шундай қилинса ҳам нотариуслар томонидан йўл қўйиладиган суиистеъмолликларга, ҳам марҳум авлодларининг судма-суд юришларига чек қўйилади.

Лойиҳанинг 63-моддаси ҳам баҳсталаб. Чунки унда ўзбек миллатига хос бағрикенглик, одамгарчилик ва болажонлик хислатлари ҳисобга олинмаган. Масалан, эр вафот этди, дейлик. Ундан автомашина мерос қолди. Амалдаги қонунга кўра унинг ярми хотинга, ярми фарзандларига тегишли бўлади. Бизда бундай ҳолларда ота-оналар уни фарзандлари номига расмийлаштиришни сўрашади. Амалиётда эса дастлаб хотинга, сўнгра унинг номидан болаларига расмийлаштирилади. Бу табиийки, икки ҳисса чиқим ва оворагарчиликни талаб қилади. Шу боис 63-модданинг иккинчи қисмидаги «мол-мулкнинг ярмиси» жумласидан кейин «марҳумнинг эри ёки хотинининг розилигига кўра фарзандларига мулкка тўла эгалик ҳуқуқи берилиши мумкин» -- деб ёзилса, айни муддао бўларди.

Раҳмонжон ҚЎЗИЕВ,
Наманган шаҳридаги 1-давлат нотариал идораси катта нотариуси.

ЧЕМПИОНЛИК ҚЎЛҚОПИ... МУЗЕЙДА

Пойтахтдаги олимпия шон-шуҳрати музейи экспонатлари сони тобора кўпайиб бормоқда. Спортчиларимиз турли халқаро турнир ва мусобақаларда қўлга киритган ютуқлар самараси -- медаллар, кубок ва бошқа совринлар улар сафини тўлдирмоқда. Куни-кеча мамлакатимиз спорт юлдузларидан бири, профессионал боксчилар ўртасида жаҳон чемпиони Артур Григоряннинг чемпионлик қўлқопи музейга топширилди.

(ЎзА).

УШБУ СОНДА:

2 — ИНСОФ КЕРАКДУР ИНСОНГА — УМУМЕВРОПА КЕНГАШИ ҲАМКОРЛИГИ ТИНЧЛИК ХИЗМАТИДА

3 — ҲОСИЛ ТАҚДИРИ, АВВАЛО, ТУПРОҚНИНГ ТАБИИЙ УНУМДОРЛИГИГА БОҒЛИҚ

4 — «...», МЕҲРИ ТОЖ-ТОЛА...»

«1997 йилни инсон манфаатлари йили, деб эълон қилсак... Ҳар биримиз мана шу эзгу мақсад рўёбга чиқиши учун муносиб ҳиссамизни қўшсак».

Ислом КАРИМОВ.

Одил ЁҚУБОВ, Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ИНСОФ КЕРАКДУР ИНСОНГА

Инсон тафаккурининг чеки йўқ. Баъзан яхши бир туртки, улкан инсон тилидан айтилган чуқур фалсафий гап киши онгида бир олам фикр, қалбида қат-қат бўлиб ётган кўп эсдаликларни уйғотиб юборади. 6 декабрь куни ҳурматли юртбошимиз Ислом Каримовнинг «Туркистон» саройи минбаридан ирод этган нутқи, хусусан, инсоф ва адолат, иймон ва диёнат ҳақида айтган сўзлари менинг юрагимда тўпланиб ётган ана шундай эзгу ўйларимни, биз бандалар ҳаётига боғлиқ бир дунё хотираларимни жунбушга келтирди...

Ўтган йили Наврўз байрами мавридида бир гуруҳ адибларни гавжум маҳаллалардан бирига таклиф қилишди. Бордик. Одам тирбанд. Камида беш юз кишига дастурхон ёзилган. Карнай-сурнай. Бир томонда сулув-сулув қизлар эшилиб-эшилиб рақс тушмоқдалар; иккинчи томонда маҳалланинг ҳурматли аяжонлари енг шимариб, сумалак қилишмоқда. Дастурхонга таклиф қилишди. Суҳбат бошланди. Шунда маҳалла оқсоқоли, кўринишидан ниҳоятда сипо, мўътабар одам биз адибларга қараб:

— Мен сизларга ҳайронман, — деди хиёл ранжиб. — Қачон телевизорга чиқсаларингиз, нуқул қийинчиликдан гапирасизлар. Бозор ундоқ, нарх-наво бундоқ. Баъзи шоирларимизнинг гапларига ишонадиган бўлса... аҳволимизга маймунлар йиғлайди. Ҳолбуки... — Оқсоқол ички бир ифтихор билан ноз-неъматларга тўла дастурхонларга қаради, сўнг, яйраб-яшнаб ўтирган ёшу кексаларга ишора қилди. — Қийинчиликлардан букилиб қолган одамларга ўхшайдими булар?

Кўпчилик оқсоқолнинг гапини маъқуллади, баъзилар журъатсизгина эътироз билдирган бўлишди, мен эсам... ўйланиб қолдим.

Ҳақиқатан, оқсоқолнинг гапида жон бор. Бозор иқтисоди келтириб чиқарган қийинчиликлар ва илгари сураётган мураккаб муаммолар тўғрисида кўпиртириб гапириш ҳоллари йўқ эмас. Бу нарса халқнинг руҳини кўтариш ўрнига кўнглини чўктириб, дилида ишончсизлик уйғотиши эҳтимолдан холи эмас. Аммо... юртбошимиз ўзлари бу зиддиятларни хаспўшламай, уларни тезроқ ҳал қилишга чақираётган бир пайтда, биз зиёлилар ҳамма нарсани текислаб, дабдабабозликка зўр берсак... халқ нима деркин? Ҳамма давр ва замонлар халқ зиёлилардан ҳақ гапни кутган, қанчалик аччиқ бўлмасин, ҳақиқатни билгиси келган... Зотан, ҳукумат доирасида ўтадиган барча йирик анжуманларда Президентимиз куйиб-ёниб айтадиган гапларнинг асл маъноси ҳам шу эмасми? Мен кўнглимдан ўтган бу гапларни айтсаммикин, йўқмикин, деб иккиланиб турганимда тўрда ўтирган бир мўйсафид:

— Э-э, биродарлар, — деди гўё дилимдан ўтган фикрни илғагандай. — Ҳозирги кунда... Зиёлилар йиғилган бундай давраларда гапириладиган битта-ю, битта масала бор. У ҳам бўлса... инсоф масаласи. Инсоф кетди кўплардан. Илгари савдо-сотиқ билан шуғулланган боболаримиз Оллоҳдан бирим икки бўлсин, деб тилашарди. Ҳозир эса... айримлар бири тўрт бўлса ҳам қаноат қилишмай, бирим саккиз бўлсин, дейишади. Саккиз бўлса саксон бўлсин, саксон бўлса саккиз юз бўлсин, деб худодан қўрқмай товламачилик қилишяпти. Бу аҳволда юртбошимиз Ислом Каримовнинг яхши ниятларини қандай рўёбга чиқарамиз? Суҳбатлашадиган бўлсак... шу тўғрида суҳбатлашайлик.

Давра худди керосин сепилган гулхандай, бирдан гувиллаб кетди.

— Ҳақ гап. Ҳақ гап. Инсоф кетяпти кўплардан, инсоф, — деган хитоблар янгради.

Шунда мен инсоф масаласи ҳақиқатан ҳам пишиб етилганига, бу муаммо бутун жамиятни жунбушга солаётганига дилимда иймон келтирдим.

* * *

Ўтган йили Рамазон ва Қурбон ҳайитларида рафиқам билан Олой бозорига тушдик. Ҳайит-яхшилик рамзи. Лекин айни замонда, ҳайит — бу марҳумларни эслаш, уларнинг руҳини шод этиш удуми бўлиб, бой учун ҳам, камбағал учун ҳам — фарз ва қарздур. Ота-оналари, қариндош-уруғларидан жудо бўлган, бошига мусибат тушган аҳли мўъмин ҳайит кунлари баҳоли қудрат дастурхон ёзиб келган-кетганларни кутади, тиловат ўқилиб, ўтганларга бағишланади. Эр-хотин маслаҳатлашдик. Иккита мусибатли оилага ташриф буюриб, ўнтадан нон, бир кило-ярим кило ширинлик, икки ошнинг масаллиғини харид қилишга келишдик-да, хомчўт қилиб, шунга яраша пул олдик.

Харидни нон бозоридан бошладик. Ёшгина олифта йигитчалар, ёш жувонлар. Олдиларида сават-сават нон.

— Нонингиз неча сўмдан, укажон?

Йигитча нархини айтди.

Мен анграйиб қолдим. Бу нархноннинг арафадан аввалги нархидан икки баробар баланд эди.

— Кечагина ноннинг нархи икки баробар паст эди-ку, укажон?

Ёш йигитча у йўқ, бу йўқ, тўсатдан ўшқириб берди:

— Осмондан тушдингизми, ока? Кеча арафа эди. Бугун ҳайит! Ҳамма нарсанинг нархи ошди. Худо хоҳласа, яна ошади!

— Сабаб? — дебман мен ҳайрон бўлиб.

Йигитча баттар авжга чиқди.

— Сабабини бориб амма-холангиздан сўранг, ока. Айтдим-ку, арафа ва ҳайит кунлари талаб катта бўлади. Катта бўлгандан кейин ошади-да, нарх-наво. Хоҳласангиз олинг, хоҳламасангиз... ана сизга катта кўча, ока.

Қарасам урворадиган. Хайрият, ёнимда хотиним бор экан. «Қўйинг адаси», — деб, гўшт бозорига бошлади, бошлади-ю... нонвойларга шукур қилсак бўлар экан. Қассоблар гўштининг нархини икки ярим баробар, ҳалвофуруш ва нишолдонозир эса молларининг нархини уч-уч ярим баробар оширишибди! Уйдан олиб чиққан бир чўнтак пулимиз урвоқ ҳам бўлмади. Хотин шўрлик, мендан яшириб юрган пулларини олиб келгани уйга кетди. Мен эсам йўл ёқасидаги эски бекатнинг бетон ўриндиғига чўкиб, инсоф ҳақидаги доно боболаримизнинг доно гапларини эслаб кетдим...

«Э, нодон, — дейман ўзимга ўзим. — Донолар гапи баднафслик касалига мубтало бўлган бу ноинсофларнинг қулоғига кирадими ҳозир? Буларнинг дарди фақат пул. Тезроқ бир қоп пул тўпласаю, «Мерседес»ларда учиб юрса!

Лекин гап бунда ҳам эмас, мени энг ранжитган нарса шуки: «Сиз мусулмонмисиз?» деган саволга ифтихор билан «алҳамдулилло, мусулмонман», деб жавоб бературиб, келиб-келиб оламдан ўтган жигарбандларимизнинг руҳини шод этиш учун дастурхон ёзиб қарзимизни бажо келтирадиган муқаддас ҳайит кунлари нарх-навони икки баробар оширамизми? Усиз ҳам қоладиган соф фойдага қаноат қилмай, нафсимизга шу қадар эрк берамизми? Ахир ҳайит кунлари, жудолик сабаб мусулмончилик фарзини адо этувчилар орасида бадавлат ҳам бор, ночор ҳам бор, йўғон ҳам бор, ингичка ҳам бор. Шундоқ экан, бозор аҳли сал нафсини тиймаса, йўғон чўзилиб, ингичка узилиши мумкин эканини англаб иш қилса бўладику, ахир!

Йўқ, мен барча нонвой, барча қассоб, барча ҳалвофурушларга баробар маломат қилмоқчи эмасман. Улар ҳам ҳар хил. Айниқса нонвойлар меҳнати олов билан, тандир билан боғлиқ оғир меҳнат. Уни қадрламоқ даркор. Мен фақат... нарх-навони келиб-келиб, ҳайит кунлари ошириш... инсофга кирадими? Мен шу ҳақда ўйлаяпман, халос.

Камина бу ўйларим тўғримикан, йўқмикан деб, анча шубҳаланиб юрдим-юрдиму бир кун мўътабар уламолар ва фозиллар даврасида ёрилдим. Шунда тўрда ўтирган кекса уламо:

— Кўп яхши гапни ўртага ташладингиз, ёзувчи укам, — дедилар, бошидан салласини тиззасига олиб. — Ҳайит кунлари, бировларнинг бошига тушган кулфатдан фойдаланиб, нарх-навони бир-икки баробар кўтармоқ... мусулмончиликка сира тўғри келмайди, иним, билъакс, гуноҳи азим ишдир, баднафсликдир бу. Аксинча, савдо аҳли ўша кунлари муҳтожларга баҳоли қудрат ёрдам кўрсатса, етим-есирларга, серфарзанд ночор оилаларга молларини паст нархда сотсалар, беҳад катта савобга қолур эдилар...

Мўътабар кекса уламонинг сўзларини ёшроқ бир тарихчи олим илиб кетди:

— Афсус, минг афсус, — деб хитоб қилди ёш профессор. — Бу нохуш ҳолат, яъни ҳайит кунлари нарх-навони ошириш одати ҳатто ғайри динларга мансуб кишиларда ҳам йўқ. Аксинча, уларда кўп бадавлат зотлар ва дўкондорлар ўзларининг «Рождество христа» ёхуд «Пасха» деган диний байрамларида сотадиган молларининг нархини анча пасайтирадилар. Энг бадавлатлари эса ўша кунлари ҳатто ишсизлар, қаровсиз қолган кексалар, айниқса етим-есирлар учун текин дўконлар очадилар. Ўша кунлари улар саховатига черковларда мадҳия ўқилади, номлари зикр этилади...

Бу гапларни эшитиб, даврадагилар лол қолишди.

Мен эсам... йўқ, мен кун сайин кўпайиб бораётган бадавлат ишбилармон ва тадбиркорларимизни текин дўконлар очишга чақирмоқчи эмасман. Хайри-саховат — ҳар кимнинг виждонига ҳавола. Бу ерда гап фақат инсоф ҳақида, бойликни баднафслик билан эмас, имкон қадар ҳалол йўл билан орттириш тўғрисида бормоқда. Қайсики баднафслик, бировнинг ҳақига хиёнат на мусулмончилик фарзларига тўғри келади, на Баҳоуддин Нақшбанд, на Қул Хожа Аҳмад Яссавий каби тоабад инсоф ва адолатни тарғиб қилиб ўтган буюк боболаримиз васиятларига!

* * *

Мана, мустақиллик шарофати билан динимиз ўзимизга қайтиб келди. Эндиликда биз, салкам саксон йил шайтон васвасасига учиб, дунё даҳрийларининг отаси Лениннинг «дин — бу афюндир» деган ғирт сохта ва шаккок шиорига ишониб келган кечаги атеистларнинг кўзимиз очилди. Бугун биз динимиз инсонни фақат яхшиликка, ҳалолликка, эзгуликка, аҳилликка, инсофу адолатга чорловчи улуғ дин эканини англадик; ўтган гуноҳларимизга иқрор бўлиб, тавба-тазарру қиляпмиз. Бу — яхши, бунга фақат қувонмоқ лозим. Айни замонда шундайлар ҳам кўпайиб боряптики, уларнинг ишларини кўриб, ёқангни ушлайсан киши...

Яқинда телевизорда «02» рукнида бир кўрсатув намойиш этилди. Уни кўриб, совуқ терга тушдим... Милиция сохта арок ясаб, мўмай пул ишлаётган тўртта катта гуруҳни қўлга олибди. Яна қанақа арок, қанақа ичкилик денг? Сал кўпроқ истеъмол қилинса кишининг кўзини кўр қиладиган метил, яъни техник спиртдан ясалган ичкилик. Яшик-яшик, омбор-омбор арок, арок эмас, заҳар. Бу ишнинг кишини ларзага соладиган томони шундаки, худодан қўрқмай, виждони қийналмай, «мен ясаган бу заҳарни ичган инсонлар бир умр мажруҳ бўлиб қолиши мумкинку», деган фикрни хаёлларига ҳам келтирмай бу мудҳиш юмушга қўл урган ёшларнинг ҳаммаси — ўз фарзандлримиз — ўзбек ёшлари.

Хўп, бу даҳшатли юмуш собиқ СССР даврида, ёшлар худосизлик ғоясига учиб, ҳеч нарсадан тап тортмай қолган пайтларда содир бўлса ҳам майли эди. Лекин бугун, юртимиз истиқлолга эришиб, иймону эътиқодимиз тикланаётган қутлуғ кунларда бундай куфр ишларга қўл уриш... Кечирилмас гуноҳ-ку, бу. Наҳот эндигина мустақилликка эришиб, буюк давлат тузиш орзусида яшаётган шу ёруғ айёмда, баднафсликка муккасидан кетган баъзи юртдошларимиз кундуз тоат-ибодат қилиб, кечалари ертўлаларга яшириниб, ичган кишини кўр қиладиган спиртлардан арок ясашсаю жамият бунга лоқайд қараб ўтираверса? Йўқ, бундан қўрқмоқ, айюҳаннос солмоқ даркор. Шунинг учун ҳам айюҳаннос солмоқ даркорки, бу нарса худди юқумли касалга, вабога ўхшайди, тез тарқалади. Агар қўйиб берсангиз, бу касал давлат дўконидан ҳар хил сувларни арзон нархда харид қилиб, кўчада икки-уч баробар баланд нархда сотишга ўрганаётган ёш болаларга ҳам «юқиши» турган гап.

* * *

Яхши биламан: юртбошимиз Ислом Каримовнинг катта анжуманлардаги эҳтиросли нутқлари кишиларда ҳар сафар жуда катта таассурот қолдиради. Бу нутқларда улкан оилага бош бўлган серташвиш отанинг куйинчаклиги, қувонч ва қайғулари шундоқ уфуриб туради. Оила, агар у яхши яшайман деса, аввалambор аҳил бўлиши, ҳамма баробар ишлаши, отанинг гапларига қулоқ солиши лозим. Аммо шунда ҳам отага осон эмас, чунки фарзандларнинг бири қобил бўлса, бири ношуд, бири меҳнаткаш бўлса, бири дангаса, бири олғир, бири ландовур, бири топағон, бири ичағон... Жонкуяр ота, табиий, қобил фарзандидан севинади, ноқобилига куйинади, топағонини қўллайди, ичағонини койийди... Инсофлисига қараб шукр қилади, фарзанди ноинсоф ва ношуд чиқса, юраги дарз кетади, чунки ноинсоф ва ноқобил фарзанд эл олдида отанинг юзини шувут, қаддини дол қилади. Бу-ку, оддий бир оилада ҳар кун, ҳар дақиқа содир бўлиб турадиган ҳол. Бутун мамлакат миқёсида-чи? Оилада ўнта фарзанд бўлсин, мамлакатда юз минг, балки ундан ҳам кўпроқ фарзанд, собиқ СССР тилида айтганда кадрлар билан ишлашга тўғри келади. Юз минг кадрни танлаш, уларнинг қайси бири пок ва қобил, қайси бири ношуд ва нопок, кўнгилларида нима бор, ниятлари олийжанобми, мақсадлари халққа хизмат қилишми ёхуд ўз манфаати кетидан югуришми? Нақадар мушкул вазифа.

Куни кеча бўлиб ўтган Конституция куни ҳам, ундан аввал вилоятларда бўлиб ўтган мажлисларда ҳам юртбошимиз катта нутқ сўзладилар, ҳар доимгидай ёниб, жон куйдириб гапирдилар. Вилоят ва туман ҳокимларига мурожаат қилиб, бор куч ва ғайратни ишлаб чиқаришга қаратиш, уни тезроқ йўлга қўйиш, янги корхоналар очиш, бунинг учун эса ишбилармон, уддабурон, тадбиркор одамларни улкан ишларга дадил жалб этишга чақирдилар. Бу йўлдаги ҳамма ғов ва тўсиқларни олиб ташлаш лозимлигини қайта-қайта уқтирдилар. Жиззах ва Сирдарёдаги нутқларида ҳатто: «Қайси ишбилармон катта ишга бел боғлаб тўсқинликка дуч келаётган бўлса, олдимга келинглар, сизлар учун доим эшигим очиқ», деган гапларгача айтдилар.

Ўша кунлари қаерга борманг, одамларнинг оғзида Президентнинг нутқи. Мана энди кўп яхши ишларга йўл очилади, деб дўппиларини осмонга отганлар сон мингта. Шунда мен бундан бир-икки йил муқаддам бошимдан ўтган бир воқеани эсладим. Бир кун кечқурун уйимга ёш, хушқад, гаплари бамаъни бир йигит кириб келди. Мен уни баъзан-баъзан кўриб юрардим. Ёзувчилар уюшмаси қошида ташкил бўлган Халқаро савдо-тижорат ассоциациясининг раиси эканини билардим, аммо яқиндан таниш эмасдим. Фақат шуни билардимки, бу ассоциация уюшмамизга, шунингдек ташвиқот марказига ва «Адабиёт ва санъат» газетасига, ва ниҳоят, ҳеч қаерда ишламайдиган ёш адибларга яхшигина ёрдам бериб келаётганидан бохабар эдим.

Тадбиркор ўз ниятлари билан ўртоқлашди. У тижорат ишларида йиғилган каттагина маблағга суяниб, ишлаб чиқариш билан шуғулланиш орзусида экан. Шу ниятда ассоциация бир иш қилибди. Бир маҳаллар Бахмал туманида Сангзор дарёсининг кўркам соҳилида марҳум Шароф Рашидовнинг ташаббуси билан йирик балиқчилик хўжалиги тузилган экан. Ўттизга яқин бетон ҳовуз қурилиб, уларда хонбалиқ урчитилиши, ўрдак ва ғоз боқилиши кўзда тутилган экан. Ҳовузлар атрофига ишчи ва хизматчилар учун бир нечта шинам коттежлар қурилган, чиройли олмазор боғ яратилган экан. Аммо Шароф-ака оламдан ўтгандан кейин юртимизда содир бўлган алғов-далғовлар сабаб бошланган бу яхши иш амалга ошмай қолибди. Қайси бир юртлардан олиб келинган хон балиқлар қирилиб кетибди, ўрдаклар урчимабди, ҳовузлар қуриб, уларни тикон ва қамиш босибди, коттежлар нураб, чириб, ярим харобага айланибди. Гўзал олмазор ҳам қаровсиз қолибди. Асли бахмаллик бўлган бизнинг тадбиркор ҳар сафар қишлоғига борганида уни ҳамқишлоқлари, айниқса кексалар қуршаб олиб:

— Эшитишимизча, омадинг келган эмиш. Корхона очиб, пулдор бўп кетган эмишсан. Шароф ота бошлаган анов яхши ишлар вайрон бўлди-ку? Буни кўриб туриб қараб ўтираверасанми? Бадавлат бўлсанг, пулингнинг бир қисмини сарф қилиб, анави ҳовузларни тузатсанг бўлмайдими? Хароб ётган анов биноларни тиклаб, боғни обод қилиб, отанинг руҳини шод қилсанг бўлмайдими? Одамларга иш бериб, дуосини олсанг бўлмайдими? — деб дашном берадилар.

Гапнинг пўст калласи, ёш тадбиркор, балиқ хўжалиги катталарига қаровсиз ҳовузларни сотиб олиш ҳақида таклиф киритади. Ташландиқ ҳовузлару хароба коттежлардан усиз ҳам қандай қутулишни билмай юрган «балиқчилар» тадбиркорнинг таклифини жон-диллари билан қабул қиладилар. Ишбилармон ҳовузларни тўрт ярим-беш миллион сўмга сотиб олади, банк орқали пулни тўлайди, ҳамма ҳужжатларга имзо чекилади, муҳрлар босилади. Иш осон кўчганидан руҳланиб кетган ишбилармон режа тузади: баҳорда сой бўйига иложи бўлса юз минг, бўлмаса... камида эллик минг терак ўтказиш, коттежларнинг бирини ремонт қилиб, кичкинароқ бўлса ҳам амбулатория очиш, иккинчисини тартибга солиб, эшик-ром ясайдиган митти цехлар очиш, энг муҳими — ҳовузларни тозалаб, бирида балиқ, бирида ўрдак боқиш, серҳосил лой йиғилиб қолган ҳовузларда чувалчанг ва доривор ўсимликлар ўстириш, қишлоқда ишсиз юрган йигирма-йигирма беш нафар ёшларни иш билан таъминлаш ва ҳоказо ва ҳоказо. Ҳайъат бу режани маъқуллаб, 94-йилнинг бошидаёқ бу ишларга каттагина маблағ ажратишга қарор қилинади...

Аммо тадбиркорнинг ташаббуси қўллаб-қувватланмайди, иш пайсалга солинаверади... Мен бу гапни эшитиб тадбиркорга ёрдам беришга ҳаракат қилиб кўрдим. Икки марта ўша вилоятга бордим. Собиқ ҳоким ва унинг муовинлари билан учрашдим. Йўқ, қуруқ ваъдадан бошқа нарсага эриша олмадим. Рост, кейинчалик, бир-икки йил оворагарчиликдан сўнг бу иш юришибди, эшитишимча, ҳозир ишбилармон иш бошлаган эмиш... Шунисига ҳам шукур. Ҳеч бўлмагандан кўра кеч бўлгани ҳам яхши, дейди халқ.

Мен бу воқеани фақат шунинг учунгина ёзмоқдаманки, бунга ўхшаш ҳодисаларга биринчи бор дуч келаётганим йўқ. Юртбошимизнинг яхши ташаббусларни қўллаб-қувватлаш ҳақидаги кўрсатмалари, катта йиғинларда куйиб-пишиб айтаётган гапларига қарамасдан, жойларда бунинг тескарисини қилаётган, ишни пайсалга солиб, бир идорадан иккинчи идорага коптток қилиб тепиб юраётган кишилар оз эмас.

* * *

Бундан бир-икки йил муқаддам «Халқ сўзи» газетасида Акмал Икромов тумани оқсоқолларининг юртбошимизга йўллаган самимий мактуби эълон қилинди. Мактуб газетхонларда жуда катта таассурот қолдирди. Кўп жойларда, кўп davraларда муҳокама қилинди. Сабаб? Сабаби Президентимиз нутқидаги ҳарорат ва жонкуярлик бу мактубдан ҳам шундоқ уфуриб турибди. Бозорларимиз ва давлат дўконларида тобора авж олиб бораётган юлғичлик, деҳқонларимизни бозорларга киритмай йўлтўсарлик қилаётган олғирлар ва олибсотарларнинг баднафслиги, деҳқон шўрликнинг сабзи-пиёзини кўтарасига сотиб олиб, уч, ҳатто тўрт баробар баланд нархда сотаётган қўли эгри қаллоблар кўпайиб кетмоқда... Қаёққа қараб кетяпмиз ўзи? Асрлар орзу қилиб, аранг эришган мустақил давлатимизга берадиган ёрдамимиз шуми?

Ростини айтсам, ҳаётда содир бўлаётган бу нохуш ҳодисалар орасида, айниқса, деҳқонларимиз аҳволи ташвишга солади кишини. Деҳқонларимиз деганда мен шаҳар ичида беш-олти таноб ерга плёнка ёзиб, кўкат-пўкат ўстираётган майда хўжаликлар эмас (уларга ҳам раҳмат, ҳарна бизга ёрдам), балки ўн тонналаб қовун-тарвуз, сабзи-пиёз, шаҳар аҳлига зарур мева-чева етказиб берадиган бобо деҳқонларни назарда тутаяпман, уларнинг аҳволини кўриб, юраги зирқираб кетади кишининг. Ёз бўйи жизғанак офтобда кетмон урадиган бу деҳқон не қийинчилик билан машина топиб, сабзи-пиёзини ортиб, Тошкент ё Самарқанд томон йўл олса-ю, йўлда уни айрим милиция ходимлари, айрим ДАНчилар тўхтатиб, шилаверса, боз устига шаҳарга кираверишда зўравон олибсотар, юзларида ширин табассум, қўйинларида пичоқ билан кутиб турса. Шўрлик деҳқоннинг сўнгги умидини чил-чил синдириб, шилиб олган пулларига вадаванг тўй қилиб «обрў» орттирса.

Хўп, газетага хат ёзган оқсоқолларку, бу гапларнинг ҳаммасини тап тортмай, мардона кўтариб чиқишди. Шу боисдан ҳам бу ҳодисаларни кўриб куйиниб юрса ҳам айтолмай келган жамият оқсоқолларимиз хатидан чексиз мамнун бўлди. Хўш, биз зиёлилар-чи? Тўғри, биз зиёлилар ҳам оғзимизга мум тишлаб ўтирмадик, хусусан мустақилликка эришилган дастлабки кунларда, она тилимизга давлат тили мақоми берилиши арафасида яхшигина хизмат қилдик. Бу ишда зиёлиларимиз юртбошимиз билан ёнма-ён туриб, у кишига елкадош бўлдилар. Ҳозир ҳам бир чеккада лоқайд кузатувчи бўлиб турганимиз йўқ. Юртимиз мустақиллигини эъзозлаш, ёшларда миллий анъаналаримиз кўҳна тарихимизга, яхши урф-одатларимизга меҳр уйғотиш ва охир пировардида миллий туйғу ва миллий ғурурни тарбиялаш борасида жонбозлик кўрсатаётган зиёлиларимиз оз эмас. Мен буни ички бир қувонч ва ифтихор билн эътироф этаман. Айни замонда истиқлолга эндигина эришган бир вазиятда бойлик кетидан чопиш эмас, балки олий мақсадлар билан яшаш, буюк давлат қуриб, илғор халқлар қаторидан жой олиш каби олийжаноб ғояларни тарғиб этишда заифлик қилаётганимиз ҳам рост. Айниқса, камтарлик, бировнинг ҳақига хиёнат қилишдан қўрқиш, нафсга эрк бермаслик, инсофу адолат, диёнат бобида олиб бораётган мафкуравий ишларимиз етарли эмас, деб ўйлайман.

Йўқ, мен мамлакатимизда бой-бадавлат кишилар, мулкдорларнинг кўпайишига қарши эмасман. «Ҳамма бадавлат бўлсин, яхши яшасин» дейиш ўрнига «яшасин камбағаллар», деган шиор қандай фожеага олиб келганини ўз кўзимиз билан кўрдик. Аммо давлат дўконида давлат нархида сотилиши лозим бўлган молларни, хусусан пахта ёғи, ун, гуруч, шакар, совун каби энг зарур молларни ҳалол одамларга икки-уч баробар ортиқ нархда пуллаб бойлик орттириш... Бу нарса мусулмончилик у ёқда турсин, оддий одамгарчиликка ҳам кирмайди-ку.

Шу ўринда беихтиёр тасаввуф йўлида ижод қилган уламо шоиримиз Сўфи Оллоёрнинг бир шеъри ёдимга тушади. Буюк шоиримиз айтадиларки, бировларнинг ҳақига хиёнат қилиб топилган пулга катта маросимлар ўтказган одамнинг ўзигина эмас, балки унинг хонадонига бориб, хизмат қилган муллалар ҳам гуноҳкордир.

Шу муносабат билан бир фикрни ўртага ташлашга журъат этаман: бугун биз жамиятни ҳалоллик ва инсофга чақиришдек мўътабар мақсад йўлида зиёлилар билан ҳурматли уламоларимизнинг якдил ва иноқ бўлишлари, мустақил давлатимизни мустаҳкамлашдек улуғ иш учун бир ёқадан бош чиқариб иш тутишимиз зарур, деб ўйлайман. Бу — бир кишининг истаги эмас, бутун жамиятнинг хоҳиши, давр талабидир. Шукур, барча уламоларимизни жоҳилликда, диндорларимиз эса зиёлиларни даҳрийликда айблаб, бир-биримизга тош отиб юрган маълум даврлар ўтди ҳисоб. Эндиликда бу хатоларимизни англаб, аҳиллик ва ҳамжиҳатлик йўлига ўтяпмиз. Тўғри, уламоларимиз орасида куни кеча ҳам халқни чалғитишга ҳаракат қилган айрим шахслар бўлди. Ана ўшалардан бири Тожикистонни қонга белаган бир кимсани кўкларга кўтариб мақтади. У ҳақда: «Аллои таоло бу кишига шижоат ва ғайрат берган. Ана шу шижоатни жуда ўрнида ишлатиб, бутун дунёнинг зикрига тушадиган меҳнатни амалга оширдилар», деб ёзди, ҳатто бизни ҳам шу йўлдан боришга ошкора чақирди. Яна бир карра шукрона айтамизки, бундай ноҳалол уламойи киромлар ўрнига бугун диний назоратимизга жуда камтар, камсуқум, инсофли, диёнатли уламолар келишди. Масжидларимизда амри маъруф ўқишганда улар биз бандаи ожизларни инсофга чорлаб, бировнинг ҳақига хиёнат қилишдан оғир гуноҳ йўқлиги ҳақида яхши маърузалар қилишмоқда.

Демоқчиманки, биз гуруҳбозлик, ноаҳиллик, низо-нифоқ, маломат, бидъату хурофот каби миллатнинг иноқлигига халақит берадиган барча қусурларни рад этиб, хоҳ зиёли бўлсин, хоҳ диндор, хоҳ оддий ҳалол инсон — бугун қўлни қўлга бериб ишлашимиз даркор. Мустақил, севимли Ватанимизнинг келажаги, болаларимизнинг саодати, юртимиз осойишталиги шуни талаб қилмоқда.

Internet

ДУНЁ: ЭНГ СЎНГГИ ЯНГИЛИКЛАР

ДАВЛАТ РАМЗЛАРИ УЧУН ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

Украина ҳукумати давлат герби ва давлат мадҳияси матни учун ижодий танлов эълон қилди. Танлов шартига кўра, гербнинг асосий элементи Буюк Владимир князлик давлатининг белгиси ва Запорожье армияси рамзи бўлиши керак. Мадҳия матни эса Михаил Вербицкий томонидан яратилган миллий гими мусиқасига мос бўлиши лозим. Украина маданият ва санъат вазирлигига ҳозирдаёқ мадҳия матнининг 32 та лойиҳаси ва гербнинг 8 та эскизи келди.

АҲОЛИ СОНИ КАМАЙМОҚДА

Ўтган беш йил ичида Грузияда аҳоли сони 150 минг нафар кишига камайган. Бу рақам Грузия ижтимоий-иқтисодий ахборот департаментининг журналистларга тақдим қилган маълумотномасидан олинди. Бундан беш йил илгари, яъни 1991 йилда Грузия аҳолиси 5 миллион 550 минг кишини ташкил қилган бўлса, ҳозирги кунда департамент маълумотига қараганда 5 миллион 400 минг кишини ташкил қилмоқда. Шулардан 2 миллион 600 минг нафари эркаклар, 2 миллион 800 минг нафари эса аёллардир. Мутахассисларнинг фикрига қараганда, аҳолининг камайишига кейинги беш йил ичида содир бўлган бир қанча воқеалар сабаб бўлган. Биринчидан, чуқур ижтимоий-иқтисодий таназзул натижасида туғилиш камайиб, ўлим даражаси кўпайган. Аҳолининг бир қисми эса иш ахтариб, узоқ ва яқин хорижга жўнаб кетишган. Улар ҳозирда Россия, Германия ва Украинада ишлаб, яшамоқдалар. Грузия ҳудудида бўлиб ўтган қуролли тўқнашувлар натижасида, дастлабки маълумотларга қараганда, 20 мингдан 25 минг кишигача ҳалок бўлган.

МЕКСИКАДА ДУНЁДАГИ ЭНГ КАТТА ТЕЛЕСКОП ҚУРИЛАДИ

Мексикалик олимлар дунёдаги энг катта телескопни яратишга киришишди. Телескоп ойнасининг диаметри 50 метрни ташкил қилиши керак. Бундай улкан лойиҳа АҚШлик инвесторларнинг маблағлари ҳисобига бунёд этилади. Телескоп қурилишига ҳозирнинг ўзидаёқ 50 миллион доллар ажратилди. Ҳозирча телескоп ўрнатиладиган жой аниқ эмас. Тахминларга қараганда, у Герреро штатининг тоғли районларидан бирида ўрнатилади.

ОЙДА СУВ БОРМИ?

Ойда бўлиб қайтган планеталараро «Клементина» зонди олиб келган ахборотларни таҳлил қилган америкалик олимлар ҳайратдан ўзларини йўқотиб қўйишди. Маълумотларга қараганда, ойнинг жанубида жуда катта яхлаб қолган сув, яъни муз бор экан. Шу пайтгача ойда сув борлиги ҳеч кимга маълум эмас эди. Агар ушбу маълумотлар тасдиқланса, бу жуда катта шов-шувга сабаб бўлиб, кўпгина илмий қарашлар ва дастурларни ўзгартириб юбориши тайин. Кашфиёт муаллифларидан бири Юджин Шумейкер мабодо ойда сув борлиги тўла тасдиқланса, ойга саёҳат қилиш ҳисоблари ўзгариб кетади, деди. Эндиликда ойга саёҳат қилмоқчи бўлганлар учун бир қанча қулайликлар туғилмоқда. Улар ушбу сувдан истеъмол қилиш ва экин кўкартиришлари мумкин. Бу кашфиёт ҳақида нуфузли журналлардан бири -- «Сайенс»да мақола чоп этилди. Бу маълумотни узил-кесил тасдиқлаш учун олимларга бир-икки йил вақт керак, холос. Чунки шу муддат ичида ой атрофида айланадиган космик аппарат учирилади. Унинг бортида эса махсус прибор бўлиб, барча тахминларни ё тасдиқлайди, ё йўққа чиқаради.

ФАРҒОНА ВОДИЙСИДА ЯГОНА

Халқ хўжалигининг қон томири ҳисобланган банклар фаолиятини замонга ҳамоҳанг ривожлантириш, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, шу соҳада жаҳоннинг тараққий этган мамлакатлари иш тажрибасидан кенг қўлланиш бугунги куннинг долзарб масалаларидан биридир. Тўғри, банклар компьютерлар, замонавий ҳисоблаш жиҳозлари билан тўла таъминланди. Бироқ малакали мутахассислар сув билан ҳаводек зарур. Андижон вилоятининг Олтинкўл туманида очилган банк коллежи ана шу муаммони бартараф этадиган бўлди.

Коллежга Фарғона водийси вилоятларидан келиб тест синовларидан ўтган 160 нафар йигит-қиз қабул қилинди. Ёшлар уч йил мобайнида олимлар, соҳа мутахассисларидан банк ишини ташкил қилиш, аниқ ва тез ҳисоб-китоб юритиш, банклараро муомалани йўлга қўйиш каби масалаларни ўрганадилар.

Коллежга Миллий банк ҳомийлик қиладиган бўлди.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Бизнинг шарҳ

УМУМЕВРОПА КЕНГАШИ ҲАМКОРЛИГИ ТИНЧЛИК ХИЗМАТИДА

Мана бир ҳафтадирки, жаҳон оммавий ахборот воситалари Лиссабонда бўлиб ўтган Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг олий анжумани якунларига атрофлича муносабат билдирмоқдалар. Маълумки, бу йирик халқаро ташкилот ўз мавқеи, кўриб чиқаётган масалалар кўлами, унга аъзо давлатлар сони ва нуфузи жиҳатидан дунёда иккинчи ўринни эгаллаб турибди.

Яқин-яқингача ЕХҲТнинг номи кўпинча Умумевропа Кенгаши ибораси билан ишлатилар эди. Бунга асос бўлган воқеалар тарихи 50-йилларнинг ўрталарига бориб тақалади. Узоқ йиллик қарама-қаршиликдан сўнг 60-йилларнинг охирлари ва 70-йилларнинг бошларида Умумевропа Кенгашини ўтказиш учун шароит етилди. Ана шу қулай халқаро муҳит сабабли 1975 йилнинг 1 августида машҳур Хельсинки якунловчи аҳдномаси имзоланди. Ушбу халқаро шартноманинг барча моддалари қатъий бажарилиши учун Белград, Мадрид, Вена каби шаҳарларда учрашувлар бўлиб ўтди. 80-йиллар охирларида собиқ социалистик лагерда юз берган кучли ижтимоий-сиёсий, миллий ва ҳудудий ўзгаришлар умумевропа хавфсизлиги учун янги дастур ишлаб чиқишни тақозо этди. Бунинг натижасида 1990 йил ноябрида «Янги Европа учун» номи билан аталган «Париж хартияси» қабул қилинди. Бу халқаро аҳднома ўз аҳамияти жиҳатидан Хельсинки якунловчи шартномаси билан тенгдир.

Ҳозир ЕХҲТга жаҳондаги 55 давлат аъзо. Ўзбекистон ушбу халқаро ташкилотга 1992 йилнинг 26 февралида аъзо бўлди. ЕХҲТ доирасида жуда кўплаб ҳужжатлар имзоланган. Бу ҳужжатлар Хельсинки якунловчи аҳдномаси ва Париж хартиясининг негизи асосида ҳозирги замон талабларига мос қилиб тайёрланмоқда. ЕХҲТнинг иккала йирик аҳдномасига Президентимиз Ислом Каримов имзо чеккан.

Ушбу халқаро ташкилотнинг олий анжумани ҳар икки йилда бир марта ўтказилади. Сўнгги 6 йил ичида тўрт бор ана шундай йирик анжуманлар бўлиб ўтди. Булар 1990 йил ноябрида Париж, 1992 йил июлида Хельсинки, 1994 йил декабрда Будапешт ва ниҳоят 1996 йил декабрида Лиссабон анжуманлари. Маълумки, Лиссабон учрашувида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ҳам қатнашиб, нутқ сўзлади. У ўз нутқида ЕХҲТнинг аъзоси бўлган давлатлар раҳбарлари эътиборини Марказий Осиёдаги ғоят муҳим муаммоларга қаратди. Аввало, қарийб икки ўн йилликдан бери Афғонистонда давом этаётган уруш ва унинг жаҳон тинчлиги учун катта хавф солаётганлигини ишончли далиллар билан исботлаб берди. Халқаро терроризм, гиёҳвандлик сингари бутун дунёга кенг тарқалаётган касофатларнинг Афғонистонда давом этаётган уруш билан алоқаси борлигини уқтирар экан, бу мамлакатдаги можарони ҳал этишнинг йўлларини кўрсатиб ўтди. Жумладан, Президентимиз уруш кучайиб кетишининг олдини олишнинг дастлабки ва энг муҳим шарти сифатида Афғонистонга қурол-яроғ олиб киришни таъқиқлаб қўйишдан иборат ўзи киритган таклифни тобора кўпчилик қўллаб-қувватлаётганлиги учун миннатдорчилик билдирди.

Португалия пойтахтидаги йирик халқаро анжуманда Президентимиз И. Каримов таъкидлаганидек, жаҳонда етиштирилаётган наркотик моддаларнинг деярли 40 фоизи ҳозирги вақтда уруш давом этаётган Афғонистонга тўғри келаётгани ҳисобга олинса, гап қандай хавф тўғрисида бораётгани равшан бўлади. Бу наркотик моддалар турли йўллар билан айнан ривожланган Ғарб мамлакатларига (хусусан, Германия, Англия, АҚШ ва бошқалар) олиб кетилмоқда. Улар Афғонистонга қайталан қурол, катта миқдордаги пул бўлиб қайтмоқда. Айтиш мумкинки, иқтисодиёти бутунлай издан чиқиб кетган бу мамлакатда уруш бундан буён ҳам давом этишидан манфаатдор кучлар бор.

Ўзбекистон раҳбари Лиссабон анжуманида жуда тўғри баён этганидек, Афғонистон муаммосини Марказий Осиёдаги давлатлар миқёсидагина ҳал этиш мумкин эмас. Чунки, Афғонистон муаммоси бугунги кунда умумжаҳон муаммосига айланиб кетди. Болқон ярим оролидаги танглиkни бартараф этишда БМТ, ЕХҲТ, НАТО сингари йирик халқаро ва минтақавий ташкилотларнинг ўзаро ҳамкорлиги юксак самара берган экан, Афғонистондаги урушаётган этник гуруҳлар ва мухолифат оқимларга ҳам муросага келишлари учун балки яна бир «Дейтон битими» (1995 йил ноябрь) ёки «Париж аҳдномаси» (1995 йил 14 декабрь) керак бўлар.

Ўзбекистон Президенти ўз нутқида Афғонистон муаммосидан ташқари ялпи хавфсизлик масаласига ҳам тўхталиб ўтди. «Хавфсизликнинг, шу жумладан Европа хафсизлигининг чегараси йўқ, -- деб таъкидлади Ислом Каримов. -- Шунга асосланадиган бўлсак, бизнинг назаримизда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг ўрни ва аҳамияти, агар жоиз бўлса, масъулияти Европа доираси билан чекланиб қолиши мумкин эмас, балки унинг ташқарисидан келаётган мавжуд хавфни ҳам ҳисобга олиши лозим». Ҳақиқатдан ҳам, ушбу ташкилотнинг жўғрофий -- стратегик ҳолатга бевосита таъсири фақат «эски қитъа» -- Европа сиёсий-маънавий ва айни пайтда иқтисодий манфаатлари билан чекланиб қолмайди. Дарвоқе, ЕХҲТнинг Лиссабон анжуманида ушбу ташкилотга аъзо 55 мамлакатдан ташқари Ўрта Ер денгизи мамлакатлари -- Тунис, Миср, Жазоир, Исроил, Марокаш ҳамда Япония ва Корея Республикаси вакилларининг кузатувчи сифатида иштирок этганлигининг ўзи унинг обрўси тобора ортиб бораётганлигидан далолатдир.

Ўзбекистон раҳбари И. Каримов Орол денгизининг қуриши билан боғлиқ муаммоларни ҳал этишга эътибор бераётгани учун ЕХҲТдан миннатдор эканлигимизни билдирди. Лекин, аниқ ёрдам, ҳаракатлар бўлмаса ва давлатлараро дастурни ишлаб чиқиш ҳамда уни амалга ошириш учун зарур миқдорда маблағ ажратилмаса, жаҳоншумул тус олиб бораётган бу муаммони ҳал этиб бўлмайди.

Президентимиз И. Каримов ўз нутқида бошқа мамлакатларнинг манфаатлари камситилишига, яқин ўтмишдаги ҳарбий-сиёсий қарама-қарши туришдек ачинарли тажрибага қайтишга ва янги «Берлин деворлари»ни тиклашга йўл қўймасликни таъминлаш лозимлигини уқтирди. Дарҳақиқат, 60-80-йиллар тажрибаси Ғарб билан Шарқнинг рақобати мутлақо яроқсиз, умуминсоний манфаатларга зид эканлигини исботлади. Шунингдек, Президентимиз Лиссабон анжуманидаги нутқида Марказий Осиё минтақасини ядросиз зона деб эълон қилиш ҳақида Ўзбекистоннинг БМТ Бош Ассамблеяси минбаридан туриб ўртага ташлаган ташаббусини қўллаб-қувватлашга чақирди.

Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, Лиссабон анжумани 1996 йилнинг энг йирик халқаро учрашувларидан биридир. Бу учрашувнинг амалий якунлари, Президентимиз алоҳида таъкидлаб ўтганидек, «ЕХҲТнинг ҳали фойдаланилмаган имкониятларини қидириб топиш ва уларни рўёбга чиқаришга, давлатлар ўртасидаги ўзаро ишончни чуқурлаштиришга, халқларимизнинг хавфсиз ва тинч келажагига ишончини мустаҳкамлашга» умидвор бўлиб қоламиз.

Қобилбек КАРИМБЕКОВ,
«Халқ сўзи»нинг сиёсий масалалар бўйича шарҳловчиси.

Нуқтаи назар

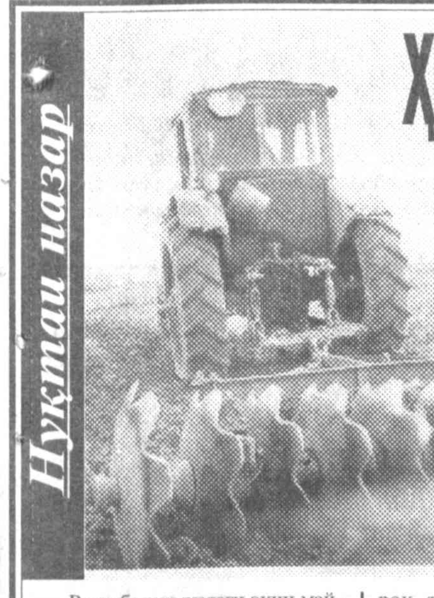

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ, АВВАЛО, ТУПРОҚНИНГ ТАБИИЙ УНУМДОРЛИГИГА БОҒЛИҚ

Қолган барча агротехник тадбирлар ҳосилдорликни ошириш йўлида кўриладиган қўшимча чоралардир

Биз мустақил Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик тармоғи барқарор ривожланиш йўлидан боришини истаймиз. Бунинг учун «тупроқнинг табиий унумдорлиги» тушунчасининг мағзини чақиш ва унга холисона баҳо бериш лозим. Шундагина қишлоқ хўжалигимиз тараққиётининг энг мақбул йўлини белгилаб олиш мумкин бўлади.

Республикамиздаги экин майдонларида тупроқ унумдорлигининг бугунги аҳволи қандай?

Бу масала илмий нуқтаи назардан бир неча марта турли услубларда ўрганилди. 15 рақамли азотнинг барқарор изотопи қўлланилганда агрокимёвий тадқиқотларнинг аниқ услуби энг ноёб ва ҳаммабоп ҳисобланади. Кейинги ўттиз йилда жаҳондаги ривожланган мамлакатларда жуда кўп шундай тадқиқотлар ўтказилди ва натижалари мантиқий интиҳосига етказилиб, қуйидаги қонунийлик белгиланди: тупроқдаги аммиак селитраси азоти суғоришдан сўнг эриш жараёнида чиринди (гумус) таркибига кирувчи табиий азот бирикмаларини емиради, уларни ўсимликлар енгил ўзлаштириладиган бирикмаларга айлантиради.

Тупроқда ҳам табиий, ҳам минерал ўғит азоти мавжуд бўлса, ўсимлик аввал табиий азотни истеъмол қилади. Агар бутун ўсиш даврида истеъмол қилинадиган азотни 100 фоиз деб олсак, унинг 75 фоизи чиринди азот ва фақат 25 фоизигина минерал ўғитлар азотига тўғри келади. Бинобарин, минерал ўғитлар азоти биринчи галда тупроқдаги чириндини емиради ва минераллаштиради. Агар йил давомида меъёр бўйича ҳар гектар ерга — 50 кило минерал ўғитлар азоти солинса, демак тупроқ таркибидаги 500 кило азот йўқотилади.

Биз ерларга амалда солинган азот меъёрларига оид маълумотлардан аниқладикки, кейинги 60 йиллик интенсив кимёлаштириш даврида Ўзбекистоннинг ҳар гектар ерида табиий чириндиларнинг 30 фоизи бой берилган. Минг йиллар давомида табиий тўпланган чириндилар заҳираси эса гектарига 50-60 тоннадан тўғри келади.

Хўш, биз юқорида таъкидлаган йўқотишлар қандай оқибатларга олиб келади?

Ерларда чиринди заҳирасининг камайиши муносабати билан тупроқнинг ҳамма хоссалари ёмонлашди, у пестицид қолдиқлари кучини қирқишга ярамай қолди. Тупроқда пестицид ва оғир металлар қолдиқлари миқдорининг кўпайиши натижасида ҳосилотларнинг асосий ёрдамчилари бўлган ёмғир чувалчанглари, бошқа кўплаб энтомофаг ва микроорганизмлар камайиб кетди.

Тупроқ экологик жиҳатдан бузилгани боис республика пахтачилигида кейинги 10-15 йилда минерал ўғитлар, суғориш, қувватлар билан таъминлаш меъёри оширилгани билан ҳосилдорликни кўтариш қийин кечяпти. Бундай ҳол ўз навбатида бошқа муаммоларни ҳам келтириб чиқармоқда.

Юзага келган инқирозли вазиятдан қутилишнинг имкони борми? Агар бор бўлса, қандай?

Пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг муҳим дала шароитида олиб борган кўп йиллик тажрибалари натижаларидан маълум бўлдики, тупроқ унумдорлигини бошланғич даражада бирдек сақлаб туриш учун ҳар гектар ерга йилига 30 тонна гўнг солиш зарур. Бизнинг ҳисоб-китобларга қараганда эса республикадаги мавжуд гўнг ресурслари гектарига 3 тоннадан ошмайди. Демак, тупроқнинг бой берилган табиий унумдорлигини фақат ҳақиқий алмашлаб экишгина қайта тиклаши мумкин. Бошқа йўлнинг ўзи йўқ.

Маълумки, чинакам бозор иқтисодиётининг туб негизини майда, ўрта ва йирик бизнес ташкил этади. Бизнинг республикамиз қишлоқ хўжалигида эса фақат майда (фермер, деҳқон хўжаликлари ва ижарачилар) ва йирик (агрофирмалар) бизнес тадқиқ этилмоқда ва ўрганилмоқда. Биз киритмоқчи бўлаётган таклифнинг ташкилий-хўжалик жиҳатининг мазмун-моҳияти пахтачиликни ўрта бизнес базасида ва режали хўжалик юритиш тамойилларини бозор иқтисодиёти асослари билан оқилона уйғунлаштирган тарзда кескин ривожлантиришдан иборатдир. Негаки, фермер ва деҳқон хўжаликларининг майда-майда майдонларида пахта-ғалла бошоқли ўсимликлар алмашлаб экиш усулини жорий этиш ва ўзлаштиришнинг мутлақо иложи йўқ. Бинобарин, уларда тупроқнинг йўқотилган табиий унумдорлигини қайта тиклаш имконияти ҳам йўқдир.

Деҳқон, фермер хўжаликлари гўшт, мева, узум, полиз, сабзавот ва бошқа озуқа экинлари маҳсулотларини етиштиришда жуда асқотади. Шу мақсадда суғориладиган экин майдонларининг 20-30 фоизини фермер ва деҳқон хўжаликларини ташкил этиш учун ажратиш лозим. Қолган майдонларда давлатнинг қатъий назорати остида асосий экин—пахта етиштирилса мақсадга мувофиқ бўлур эди. Пахта алмашлаб экишни муваффақиятли жорий этиш ва ўзлаштириш учун бундай ер эгаларининг экин майдонлари камида 1000 гектар бўлиши керак.

Деҳқоннинг зиммасига пахтачиликни экологик тоза деҳқончилик тизимидан оғишмай олиб бориш мажбуриятини қонун ёки қонуний акт билан юклаш лозим бўлади. Экологик тоза деҳқончилик тизими эса Ўзбекистон Республикасининг Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги томонидан тасдиқланган бўлиши керак.

Экологик тоза деҳқончилик юритишнинг асосий вазифаси алмашлаб экишнинг иккинчи ротацияси охирига бориб пахта ҳосилдорлигини 35-40 центнерга, озуқа экинларини 50-60 озуқа бирлиги ва ғаллани 50-60 центнерга кўтаришдир. Агар алмашлаб экиш экологик тоза деҳқончилик бутун тизимининг асосий пойдевори бўлса, навбатдаги агротехник тадбирлар унинг қўшимча тамойиллари ҳисобланади.

Ер эгалари алмашлаб экиш массивлари ва далаларига экинларни экиб бўлгач, уларни сифатли парвариш қилишда тайинли жавобгар шахс бўлиши учун майдонларни деҳқон оилаларига бўлиб беради. Ер эгаси ва деҳқон ўртасидаги муносабатлар шартнома асосига қурилади.

Ер эгаси асосан «108-Ф» ғўза навининг элита уруғини етиштиришга ихтисослашади. Негаки, фақат экологик тоза деҳқончиликкина машҳур табиий ғўза навини аввалгидек тўлақонли ҳаётга қайтара олади.

Ер эгалари чет элдан замонавий сут-товар фермасини, зотли сигирларни, сут соғиш ва уни пировард маҳсулот тарзида қайта ишлаш ҳамда гўнгдан биогаз ва биочиринди олиш учун технологик линиялар, пахта хомашёсини тозалаш ва қайта ишлаш, чигитдан ёғ ва кунжара олиш учун минизаводлар харид қилади. Табиийки, бу тадбирларни айниқса, республика кўламида амалга ошириш учун катта маблағ, валюта керак бўлади. Шу боис аввал минимум-дастурни амалга оширган, яъни ҳар бир вилоятда биттадан хўжаликни танлаб олиб, уларнинг даласида экологик тоза деҳқончиликнинг бутун тизимини жорий эта бориб, мукаммал экологик илмий тадқиқотлар олиб бориш учун мустаҳкам базани вужудга келтирган маъқулдир.

Бундай илмий тадқиқотларни янги муҳим дала шароитидаги тажрибанинг янги бошланган 3-4 русумдаги тупроқда ҳам олиб бориш лозим.

Тадқиқотларнинг натижаларини жаҳондаги ривожланган мамлакатларнинг ютуқлари билан таққослаш орқали экологик тоза деҳқончиликнинг илмий асослари, қишлоқ хўжалигининг экологик-иқтисодий самарадорлигини аниқлаш услуби ишлаб чиқилади.

Қ. РОЗИҚОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари номзоди.

НОГИРОНЛАРНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ КЎНГИЛДАГИДЕКМИ?

Республика ижтимоий таъминот вазирининг биринчи ўринбосари Озодахон Абдуллаева билан мулоқот

— Республикамиз мустақилликка эришгандан кейинги йилларда ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш борасида қандай ишлар амалга оширилди?

— Ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш, уларни жамиятимизнинг фаол аъзосига айлантириш, республикамиз иқтисодиётига ўз ҳиссаларини қўшишини таъминлашда «Ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш» тўғрисидаги Қонун ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ушбу йўналишдаги қатор қарорлари катта аҳамиятга эга. Хусусан, бугунги кунда ҳар бир корхона, ишлаб чиқариш бирлашмалари, хусусий корхона ва фирмалардаги иш ўринларини 30 фоизи ногиронлар учун квота сифатида белгиланган. Бундан ташқари, корхоналар меҳнат биржалари билан ҳамкорликда ногиронларни иш жойлари билан таъминлаш хусусида муҳим ишларни амалга ошириши лозим. Жойлардаги маҳаллий ҳокимият, ижтимоий таъминот ходимлари, тиббий-меҳнат экспертиза комиссиялари (ТМЭК) ва тиббий консультатив комиссиялар (ТКК) шифокорлари юқоридаги қарорнинг бажарилишини қаттиқ назорат қилишлари керак. «Ўзбекистон Республикасида 1996-2000 йилларга мўлжалланган ногиронларни реабилитация қилиш давлат дастури тўғрисида»ги қарор эса мавжуд муассасалар, корхоналар, транспорт воситалари, уй-жой комплекслари, иш ўринларини ногиронлар ҳаёт тарзига мос равишда ташкил қилишга қаратилган. Ногиронларга мослаштирилган автобус бекатлари, уй-жой комплекслари, кўзи ожизлар учун қўшимча сигналли светофор чироқлари Фарғона ва Қашқадарё вилоятларида ишга туширилган. Темир йўл бекатлари, тайёрагоҳларни ногиронлар учун қулай бўлган тарзда таъмирлаш, улар учун ҳар бир вилоятда протез ва протез ускуналари тайёрлайдиган кичик корхоналар очиш ишлари бошқа вилоятларда ҳам режалаштирилаяпти ҳамда амалга оширилмоқда.

— Вазирликда ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш борасида қандай долзарб масала ва муаммолар мавжуд?

— Республикамиз барча ривожланган демократик давлатлар қатори ногиронларни реабилитация қилиш дастурига эга. Уни ишлаб чиқишда Соғлиқни сақлаш, Меҳнат вазирликлари, кўплаб жамият ва уюшмалар қатнашдилар. Дастур қатор муаммоларни ҳал этишга қаратилган. Тошкент, Фарғона, Навоий шаҳарларида церебрал фалажи ва полиомиелит асорати бўлган ногирон болалар учун тиббий-реабилитация марказларини ташкил этиш, ногиронлар ҳаётини енгиллаштирувчи шахсий ва жамоат транспорти воситалари, техник мосламалар, туғилишдан кейинги ногиронликнинг олдини олиш тизимини ишлаб чиқиш ва жорий этиш шулар жумласидандир. Шунингдек, Ўзбекистоннинг темир моддали минерал манбалари негизида санаторий-профилакторийлар ташкил қилиш йўли билан аёллар анемиясига қарши курашиш бўйича илмий-тадқиқот ишларини кучайтириш, кўзи ожиз ногиронлар учун шрифтли ва магнит ёзувли дарсликлар, услубий адабиётлар чиқариш, ногиронлар учун мослаштирилган махсус уйлар қуриш ҳам дастурдан ўрин олган. Шу кунларда ногиронлар ҳақидаги маълумот банкини яратиш, реабилитация марказларини нафақат катта шаҳарларда ва вилоят шифохоналарида, балки туман ва туманлараро шифохоналарда ҳам вужудга келтириш долзарб масала бўлиб турибди.

— Ногиронларга протез, ортезлар ҳамда улар учун зарур мосламалар ишлаб чиқиш қай аҳволда?

— Бу борада вазирлик, вазирлик тизимидаги мутасадди ташкилотлар томонидан тинимсиз изланишлар олиб борилмоқда. Анча-мунча ишлар ҳам қилинди. Чунончи ногиронларни сифатли протезлар билан таъминлаш мақсадида «Ортопедия» акционерлик жамияти, «Ортомедик» хусусий корхонаси ва АҚШлик мутахассислар билан ҳамкорликда «Таянч» қошида «Протеор» қўшма корхоналари ташкил этилди. Темирйўл вокзаллари, тайёрагоҳлар, автобус бекатларида ногиронлар фойдаланадиган мослама (траплар) ишлаб чиқарадиган «Ортопрактик» кичик корхонаси очилди. Бундан ташқари «Ортопедия» акционерлик жамиятида Германиянинг «Майра» фирмаси эҳтиёт қисмларидан ногиронлар аравачаларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш кўзда тутилмоқда.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ногиронлик гуруҳига чиқишнинг янги концепцияси ишлаб чиқилди. Турли касалликларда ногиронликни белгилашнинг янги йўналиши яратилди. Ҳозирда реабилитация марказларининг низоми ишлаб чиқилмоқда. Шу йилдан барча вилоят ва туманларда реабилитация марказлари ташкил қилинади. Марказ қабулхона, клиник эксперт, тиббий реабилитация, ижтимоий-психологик ва касбга ўқитиш бўлимларини ўз ичига олган бўлиб, ногиронларнинг меҳнат қобилиятини аниқлаш, уларни тиббий ва ижтимоий реабилитация қилиш, касбга ўқитиш ҳамда ўргатиш ишлари комплекс тарзда бир вақтнинг ўзида олиб борилади. Бунинг афзал томонлари даволаш ва қайта тиклаш дастурларининг эрта бошланиши, даволашнинг узвийлиги, бемор ва ногиронларнинг, касбга қайта ўргатиш жараёнларининг шифокор назорати остида бўлишидадир. Реабилитация марказларида фақат ногиронлар даволанадилар. Бу уларнинг бир шифохонадан бошқа шифохонага, кейин ТКК ва ТМЭКларга қатнаш, касб ўрганиш ва ишга жойлашиш учун сарсон-саргардон бўлишларига чек қўяди. Ногиронлар марказдан аниқ бир касбга ёки меҳнат турини бажаришга қодир бўлиб чиқадилар.

— Бу дастурни амалга ошираdiган кадрлар потенциали ҳақида гапириб берсангиз.

— Республикада ногиронлар муаммоси билан шуғулланувчи Ўзбекистон ногиронларнинг меҳнат қобилиятини аниқлаш ва тиклаш илмий-текшириш институти (ЎзНМҚАТИ) етарли илмий потенциалга эга. Ҳозирги кунда бу илмгоҳда 1 нафар профессор, 2 нафар тиббиёт фанлари доктори, 10 нафар фан номзоди фаолият кўрсатмоқда. ЎзНМҚАТИ ногиронлик муаммосини ечишда методик марказ бўлиб, институт ходимлари ногиронликка чиқишда клиник ва эксперт хулосалар бериш, ногиронликка чиқишнинг янги концепцияси ҳамда реабилитация марказларининг низомини ишлаб чиқишда фаол қатнашдилар. Сўнгги йилларда ногиронлик сабабларини, гуруҳларини ногиронлик ва ногиронлик келтириб чиқарувчи омиллар тўғрисида бир қанча илмий ва методик қўлланмалар, монографиялар, ўқув китоблари яратилиб, ҳозирги кунда барча ТМЭК ва ТКК шифокорлари шу адабиётлар асосида иш юритмоқдалар. Жорий йилда ЎзНМҚАТИнинг Андижон филиали, институт қошида тиббий меҳнат экспертизаси муаммолари бўйича клиник ординатура ва аспирантура очилиши ижтимоий таъминот тизимида ишлаётган олимларимиз потенциалининг янада ўсишига олиб келади.

— Вазирликда реабилитация масалалари билан қайси бўлим шуғулланади?

— Ижтимоий таъминот тизимининг тиббий-меҳнат экспертиза (ТМЭ) инспекцияси вазирликнинг мустақил таркибий бошқармаси ҳисобланади. Унга республика ҳудудида жойлашган барча даражадаги тиббий-меҳнат экспертиза комиссиялари, реабилитация марказлари бўйсунади. ТМЭ инспекциясининг реабилитация сектори реабилитация марказларининг иши учун жавобгар бўлиб, ушбу марказларни ташкил қилиш ва уларнинг фаолиятини бошқариш, ногиронларга ўз вақтида мукаммал тиббий, ижтимоий ва маиший ёрдам кўрсатувчи ногиронлик муаммоларига алоқадор бўлган муассаса ва корхоналар фаолиятини мувофиқлаштириб, реабилитация марказларини кадрлар, тиббий асбоб-анжомлар билан таъминлайди.

«Халқ сўзи» мухбири
Г. Ҳусанова суҳбатлашди.

Тадбиркорлар, сизлар учун

ҚИШЛОҚ САНОАТИГА МОС ҚУРИЛМАЛАР

ЎзФА нинг Электроника институти муҳандислари қишлоққа кириб бораётган кичик ва ўрта саноат корхоналари учун мосланган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи ихчам қурилмалар яратиб, институтнинг тажриба-синов участкасида ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқдалар.

Жумладан, кейинги икки йил давомида ўнлаб кичик ун тегирмонлари ишлаб чиқарилиб, вилоятларда фаолият кўрсатаётган кичик корхона ва фермер хўжаликларига етказиб берилди. Бу тегирмонларда соатига 130 килогача буғдойни хоҳлаган майдаликда (олий ва биринчи нав) унга айлантириш мумкин. Қурилманинг ишчи механизмлари чидамли ашёлардан тайёрланиши ва таъмирлаш жўн бўлгани учун уни бемалол 6-8 йил тўхтовсиз ишлатиш мумкин бўлганлиги ҳамда оз меҳнат сарфланиши туфайли харидорларга маъқул тушиб, буюртмачилар сафи кенгайиб бормоқда.

Яқинда институт муҳандислари ниҳоясига етказилган лойиҳа асосида шоли оқлайдиган кичик тегирмон ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйдилар. У электр қувватини турдош корхоналарга нисбатан анча кам сарфлайди. Буюртмачи ўз хоҳишига қараб, соатига 300 дан 1200 килогача шолини оқлаши мумкин. Қурилма бор-йўғи 6 квадрат метрдан то 20 квадрат метргача жой эгаллайди.

Муҳандислар таркибида ёғ моддаси бор бўлган барча турдаги ўсимликлар уруғидан бир карра пресслаш йўли билан 90--92 фоиз ёғ олиш имконини берувчи уч зеер цилиндрли, шнекли янги лойиҳани яратдилар. Ҳозир унинг тажриба нусхаси ишлаб чиқилиб, синовга тайёрланмоқда. Келажакда эса, ушбу янгилик негизида турли хил ўсимликлар ёғи олинадиган тайёрлов, пресслаш, рафинациялаш цехларидан иборат тўла механизациялашган ва автоматлаштирилган кичик ёғ заводлари барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Илҳом ШЕРМУҲАМЕДОВ.

Республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигига қарашли ихтисослаштирилган таъмирлаш ишлаб чиқариш тажриба заводида бугунги кунда 21 турдан зиёд замонавий электронасос қурилмалари ишлаб чиқарилмоқда. Бу эса ўз навбатида сув насосларининг четдан олиб келинишини бирмунча камайтирди.

СУРАТЛАРДА: 1. Мазкур корхона оператори М. Мусақулов. 2. Қолипловчи Наримон Назаров иш устида.

У. УСМОНОВ олган суратлар.

ЭЪЛОН

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти сиртқи бўлими талабалари диққатига!

Институтнинг барча факультетлари сиртқи бўлими 2, 3, 4, 5-курс талабаларининг қишки сессия машғулотлари 1997 йил 2 январидан 12 январигача ўтказилади.

Барча факультетларнинг сиртқи бўлими 1-курс талабалари учун бошланғич ва қишки сессия машғулотлари 1996 йилнинг 20 декабридан бошланиб, 1997 йил 20 январигача давом этади.

Институт маъмурияти.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

1996 йил 1 декабрдан электр энергияси учун янги тариф ўрнатилиб, аҳоли томонидан маиший эҳтиёжлар учун сарф қилинган ҳар 1 квт. соат электроэнергия нархи 1 сўм 60 тийин, ошхона электроплиталари билан жиҳозланган уйлар учун эса 80 тийин белгиланди.

Аҳоли учун ўрнатилган барча имтиёзлар сақланиб қолинади.
1 декабргача сарф қилинган электр энергия ҳақи эски нархда фақат 20 декабргача қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИ КОРХОНАСИ.

ТОШКЕНТ САВДО • САНОАТ ЯРМАРКАСИ

16 декабрдан 21 декабргача

Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Тошкент шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси

ўзбек ва хорижий фирмаларни, корхоналарни

II Тошкент савдо-саноат ярмаркасига

таклиф этадилар.

Ўзбекистон Республикаси Рассомлар уюшмасининг "Хамар" халқаро алоқалар марказида (Ш. Рашидов кўчаси, 40) 16 декабрдан 21 декабргача

Биз Сизни ярмаркамизда кўришдан ғоят хурсандмиз.

Ярмаркада қатнашиш масаласида дирекцияга мурожаат қилишингиз мумкин:

Тошкент ш., Госпитал массиви, 12.
Тел.: (3712) 54-04-87, 55-56-33.
Факс (3712) 55-15-57

ОЧИҚ ТУРДАГИ

"1-ЯРОСЛАВЛ УН ЗАВОДИ"

АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ

ҳамма мулк туридаги корхона ва ташкилотларга биринчи ва иккинчи нав буғдой уни сотади.

Ун темир йўл транспорти орқали жўнатилади.

Маълумот учун Ярославлдаги телефонлар:

(0852) 30-49-26, 30-47-12, факс: (0852) 32-86-21.

«Ўздонмаҳсулот» давлат акционерлик корпорациясининг дастлабки чиқарган қуйидаги векселлари йўқолгани учун бекор ҳисоблансин:

-- Хоразм вилояти Урганч туманидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги:

Серялари	дон 001	рақами	0004700	номинали	100.000 сўм.
	дон 001		0004701		100.000 сўм.
	дон 001		0004702		100.000 сўм.
	дон 001		0004709		100.000 сўм.

-- «Отабек» фирмасининг хусусий ишлаб чиқариш компанияси:

	дон 001	рақами	0011380	номинали	50.000 сўм.

Ўзбекистон товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш фонди

Экспортни ривожлантириш дастури доирасида қуйидаги мутахассисларни ишга таклиф этади:

- **инвестициялар бўйича экспертлар;**
- **иқтисодчилар;**
- **молия ходимлари;**
- **юристлар;**
- **қимматбаҳо қоғозлар бўйича мутахассислар;**
- **референтлар.**

Номзодларнинг шу мутахассислик бўйича иш тажрибалари бўлиши, ўзбек ёки инглиз тилларини билишлари лозим.

Манзил:
Ташкент шаҳри, П. Востока кўчаси, 6.
Тел.: (3712) 33-06-99, 33-37-99 (факс).

Ўзбекистон ипакчилик илмий тадқиқот институти қуйидаги мутахассисликлар бўйича илмий ходимларни, ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган мутахассисларни ва лаборатория мудирларини ишга таклиф қилади:

- **ипак қурти генетикаси, селекцияси ва уруғчилиги;**

- **ипак қурти биотехнологияси;**
- **тут селекцияси ва агротехникаси;**
- **тут дарахти касалликлари ва заракунандалари;**
- **ипак қурти касалликлари ва заракунандалари;**
- **пиллага дастлабки ишлов бериш;**
- **маҳсулотни стандартлаш ва сертификатлаштириш;**
- **пиллачиликни механизациялаш.**

«Пахта саноати» республика илмий маркази жамоаси малака ошириш бўлимининг етакчи мутахассиси Фарида Суховага отаси **Амир СУХОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

М. Қориёқубов номидаги академик ва халқ бадиий жамоалари дирекцияси «Зарафшон» ашула ва рақс ансамблининг яккахон хонандаси **Муродилло НОРҚУЛОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва яқин кишиларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети ректорати ва касаба уюшмаси қўмитаси «Ўзбек тили» кафедрасининг катта ўқитувчиси **Тоҳир МУЛЛАЕВнинг** вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

ТДИУ жамоаси «Агробизнес» кафедраси профессори Халил Жалиловга рафиқаси **Вера ЖАЛИЛОВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Н. А. Семашко номидаги Саломатликни тиклаш ва физиодаволаш институтининг Термиз филиали жамоаси институт директори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, профессор Карим Йўлдошевич Йўлдошевга ўғли, тиббиёт фанлари номзоди **Акмал Каримович ЙЎЛДОШЕВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Н. А. Семашко номидаги СТ ва ФТ ИТИ Термиз филиали жамоаси институтнинг функционал ташхис қўйиш бўлими раҳбари Сайёра Назировна Йўлдошевага ўғли, тиббиёт фанлари номзоди **Акмал Каримович ЙЎЛДОШЕВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

1996 йил -- Амир Темур йили

«ОҚ ҚОҒОЗГА ЮРАК МЕҲРИ ТОМА-ТОМА...»

Бобокалонимиз муборак тўйлари муносабати билан таҳририятимизга келган юзлаб хатларда фахр-ифтихор ва фарзандлик меҳри акс этган

Шубҳасиз, мустақил Ватанимиз тараққиётининг беш йиллик илк босқичида соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги юксак уюшқоқлик билан нишонланганлиги катта воқеа бўлди. Аввало, бу улкан тўй халқимизнинг ўз ўтмишига чексиз ҳурмати рамзи бўлган тадбирларнинг ўтказилиши юртимизда тинчлик ва осойишталик туфайли юзага келган теран маънавий муҳитни кўз-кўз этган бўлса, Шарқ уйғониши иккинчи босқичи асосчиси ҳаётининг илмий истеъмолга қайтарилиши фаннинг барча соҳаларида тадқиқот учун янги уфқлар очди -- мамлакатимиз илмий салоҳияти изланишларида ўзгача нуқтаи назарлар, мезонлар (одатда, жаҳон андозалари даражасида) пайдо бўлишига олиб келди. Бу ҳолни таҳририятга келган хатлардан ҳам билса бўлади. Уларда қанчалик миқдордадир янги фикр, янги тадқиқот унсурлари мавжуд эди.

Шуни мамнуният билан қайд этиш керакки, тарихимизнинг нурли саҳифаларини ташкил қилувчи давр мавзуси жуда кўплаб муштарийларимизнинг эътиборини тортди. Таҳририятга турли касб ва тоифа кишиларидан кўплаб мактублар келди. Одатда, бундай ҳоллар газетачилик ҳаётида камёб саналади. Шу далилнинг ўзиёқ халқимиз фараҳли кунларга қанчалик чанқоқлик билан интилганлигини, Президентимиз қабул қилган Фармон айни муддао бўлганини тасдиқлаб турибди. Биз имкон даражасида бу хатлардан фойдаланишга ҳаракат қилдик. Бироқ ҳамма нарсада ўлчов ва чегара бўлганидек, бу юмушни маълум талаблар даражасидагина бажара олдик, холос. Ниҳоят, вақт ажратиб ва яхши ниятлар билан бизга мактуб йўллаган муштарийларимизга ўз миннатдорчилигимизни изҳор қилишга бурчлимиз.

Истиҳола билан таъкидлаймизки, кўплаб мактублардан фойдаланиш имкони бўлмади. Бу ҳолнинг сабаблари турлича. Аввало, газетада тезкор ва ҳаммабоп мақолалар ва маълумотлар эълон қилиниши биринчи талаб эканлигини эътиборга олсак, жиддий таҳлилий характерга, ҳатто тадқиқот кўламига эга бўлган ва катта ҳажмни ташкил этган мақолаларни эълон қилиш қийинлиги аниқ бўлиб қолади. Албатта, уларни кўпчилик назарига ҳавола этиш фойдадан холи эмас, ўйлаймизки, тажрибада учрайдиган «Газета кутубхонаси», «Темурнома» каби мажмуалар тузилса, уларга жамлаш мумкин бўлади. Баъзи мақолаларнинг нечоғлик теран мавзуга бағишланганлигини уларнинг сарлавҳаларидан ҳам билиш мумкин: «Рус ижтимоий тафаккурида Темур қиёфаси» (филология фанлари доктори А. Каттабеков), «Соҳибқирон ва Бухоро» (тарих фанлари докторлари М. Мустафоев ва Ф. Қосимов), «Амир Темур ҳақида қорақалпоқлар яратган афсоналар» (филология фанлари доктори С. Баҳодирова), «Амир Темурнинг адолат девони» (ҳуқуқшунослик фанлари доктори Ҳ. Бобоев ва педагогика фанлари номзоди С. Ҳасанов), «Уч буюк саркарда» (фалсафа фанлари доктори А. Бегматов). Мазкур мақолалар ички мантиқий боғланиш ва яхлит таҳлил кўламига эга бўлганлиги учун улардан парчалар эълон қилишни ҳам мақсадга мувофиқ деб билмадик. Ўйлаймизки, жиддий изланишлар маҳсули бўлган бундай тадқиқотлар рисола ёки бошқа алоҳида нашр кўринишларида халқимизга етиб боради. Худди шунингдек, самарқандлик мударрислар Нарзулла Аҳмедов ва Абдураҳмон Бадировнинг «Амир Темурнинг болалиги: уйдирма ва ҳақиқат» тадқиқоти ҳам жамоатчиликда қизиқиш уйғотиши шубҳасиз.

Хуллас, таҳририятимизга келган хатларнинг аксариятида биз учун ҳозирча очилмаган қўриқ саналмиш соҳибқирон бобомиз ҳаёти ва фаолиятига доир у ёки бу масала қаламга олинган. Айниқса, вилоятларда яшаётган ижодкорларнинг Амир Темур билан боғлиқ мавзуни ўша жой тарихи билан узвий боғлиқликда тадқиқ қилишга интилгани кўплаб янги маълумотлар қўлга киритилишига олиб келган. Доцент Каримжон Юсупов (Фарғона), Зар Собиров (Тошкент), Пиримқул Дўстмаматов (Сирдарё), Мираҳмад Мирхолдор ўғли (Сайрам, Қозоғистон) сингари муштарийларимиз йўллаган мақолаларда Мовароуннаҳр ва ҳозирги замон тарихига доир эътиборли далиллар келтирилади. Улар мавзу жиҳатидан ранг-баранг бўлса-да, яхлит бир мавзуни -- ўтмишимизнинг дунё тараққиётига буюк кашфиётлар армуғон этган нурли даврларини тўлароқ тасаввур қилишда асқотади. Мўъжаз тадқиқот хусусиятига эга бўлган бундай изланишлар муаллифлар томонидан давом эттирилса, мозий ҳақида жиддий янги асарлар яратилиши мумкин.

Муаллифларимиз маълумот ва касб жиҳатидан турли кишилар бўлиб, йўллаган мактубларида қалб ганжинаси ҳисобланган энг эзгу туйғуларини қоғозга тушириб бизга йўллаганлар. Жомбой туманидаги Ҳалвойи қишлоқ фуқаролар йиғинида котиба бўлиб ишлаётган Ойсара Ҳожиматова ўнлаб хатлар жўнатди (уларнинг баъзилари мавриди билан эълон қилинди). Хатларда тарихий маълумотлар, ривоятлар, муаллифнинг кечинмалари акс этган. Улар билан танишиб, юртимиз фуқаролари шуурида бой маънавиятга ташналик ниҳоятда кучли эканлигини ҳис қилиш қийин эмас. Бундай тасаввур уйғотувчи мактублар эса анчагина.

Маълумки, юбилей муносабати билан Амир Темур ва темурийлар даврини тадқиқ қилиш бўйича жуда катта ишлар амалга оширилди. Бадиий ва саҳна асарлари яратилди, рассомлар, ҳайкалтарошлар, мусиқачилар ўз совғаларини ҳозирладилар. Айтиш мумкинки, бир йил ичида бизнинг пастликларда бағрини кўтара олмай ётган тасаввуримиз осмон қадар улғайди, ўзбекона ғururимиз ўзининг асл миллий қиёфасини кашф этди. Шунингдек, ҳали бобокалонимиз таржимаи ҳолига оид энг оддий маълумотларни ҳам қабул қила олмайдиган зеҳнимиз ул зоти шарифни инсоният тарихидаги такрорланмас ҳодиса эканлигини эътироф этиш даражасигача юксалди. Худди шундай фикрий тараққиёт йўлини кўплаб хатларни кўздан кечирганда ҳам ҳис қилиш мумкин. Қўлимизда яхши ният билан, ҳатто «Амир Темур руҳи мададкор бўлсин», дея бошланган бир неча хатлар бор. Уларда соҳибқироннинг таржимаи ҳоли ёки ул зот ҳақидаги бошланғич маълумотлар ҳафсала билан дарж этилган. Албатта, бундай хатлар тасаввуримиз энди уйғонаётган пайтда янгилик бўлиши мумкин эди. Ҳолбуки, катта илмий салоҳиятга эга бўлган олимларимизнинг саъйи ҳаракатлари билан бу мавзу анча теран тадқиқ қилинди. Биз ҳам таҳририятда кўп такрорланувчи, ҳаммага маълум ҳақиқатлар асосида ёзилган мақолаларни эмас, балки фақат биринчи манбага суянган изланишларни газетада чоп қилишга қарор қилган эдик. Шу нуқтаи назардан кўплаб муаллифларимизнинг хатларидан фойдаланиш имкони бўлмади. Аммо ўтмиш қадриятларини, буюк шахслар ҳаётини ўрганишдек хайрли ишга ўзини сафарбар билиб, таҳририятимизга мактуб йўллаган Тўлқин Сатторов, Абдулла Қаршиев, Баҳодир Абдимуродов (Самарқанд), А. Узоқов (Сирдарё), Ғ. Раҳмонов (Қашқадарё), Нодир Отабоев (Гулистон), Каримжон Ҳамроев (Ғиждувон), Раҳмонали Мухторов (Олтиариқ) сингари юзлаб эътиборли муштарийларимизнинг хизматини қайд этиб ўтишни ўринли, деб биламиз. Бундай мавзуга ижодий ёндошиб, бирон янги гап айтиш илинжида бўлган дўстларимизнинг ўз хайрли юмушларини изчил давом эттиришлари тарафдоримиз. Зеро, Амир Темурдек буюк зотнинг оламшумул фаолияти кўплаб тадқиқотчилардан туганмас куч-ғайрат талаб қилади.

Гарчи 660 йиллик билан боғлиқ тантаналар кўнгилдагидек ўтган бўлса-да, бу мавзу мавсумий эмас. Истиқлолимизнинг тотли меваларидан бири сифатида ўтмишимизга, жумладан Темур ва темурийлар замонига янгича назар билан ёзилган мақолалар ҳар доим ардоқли, уларни ўқувчилар интизор бўлиб кутадилар. Юбилей кунлари рўй берган кўтаринкилик ва бардамлик кайфияти бу шуҳратни муносиб шарафлаш мавриди келганлигини кўрсатди. Ҳолбуки, у кунлар шукуҳидан гувоҳлик берувчи тарихимиз урвоқлари турли жойларда тарқалиб ётибди. Уларни тўплаш ва ўрганиш биз қониқиш билан қайд этган умумий сафарбарликни талаб қилади. Демак, муштарийларимиз билан газетамизнинг бу мавзудаги икки томонлама мулоқоти асло тўхтамайди.

Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» шарҳловчиси.

ЯНГИ ФИЛЬМ

Душанба куни пойтахтимиздаги Киночилар уйида икки серияли «Буюк Амир Темур» бадиий фильмининг тақдимоти бўлади. Уни «Ўзбеккино» давлат ҳиссадорлик компанияси ижодкорлари яратишди.

Соҳибқирон бобомизнинг ёшлик йиллари ҳақида ҳикоя қилувчи экран асари сценарийсини жамоатчиликка яхши таниш ижодкорлар -- Бўрибой Аҳмедов, Ашраф Аҳмедов ва Абдулла Орипов ёзишган. Б. Содиқов сценарийга ҳаммуаллиф бўлиш билан бирга И. Эргашев билан ҳамкорликда режиссёрлик қилган. Лавҳаларнинг ёрқин ва таъсирли чиқишида оператор Р. Ибрагимовнинг маҳорати қўл келди. Шунингдек, иштирокчилар қиёфасида давр руҳини акс эттиришда рассом И. Гуленко ва либослар устаси З. Носированинг салмоқли ҳиссаси бор. Мураккаб шароитда яшаган соҳибқирон қиёфасини иқтидорли артист Б. Муҳаммадкаримов ижро этган. Фильмда, шу билан бир қаторда, Б. Зокиров, А. Бейшеналиев, М. Фарҳодий, М. Ражапов сингари санъаткорлар ҳам қатнашганлар.

У. АЛИМОВА.

«МУШТУМ» -- МАНФААТГА ЧОРЛАЙДИ

Мамлакатимизда чоп этилаётган ҳар бир матбуот нашрининг ўз ўрни, ўз вазифаси ва ўз мақсадлари бор. Улар бир-бирига ўхшамаганидек, бир-бирини ҳеч қачон такрорламайди ҳам. Аксинча, бир-бирини тўлдириб, миллат маънавияти, маърифатини юксалтиришга, миллий ғурурини, ватанпарварлик туйғусини ўстиришга хизмат қилади. Мустақил юртимиз тараққиётида катта жонбозлик кўрсатиб, беминнат ва фидойиларча хизмат қилиб келаётган нашрлардан бири шубҳасиз «Муштум» журналидир.

Бозор иқтисодиёти шароитида кўпгина нашрларнинг гоҳ семириб, гоҳ озиб туриши табиий ҳолга айланди. Жумладан, «Муштум» журналининг ҳажми ўзгарганини кўриб асло чўчиманг. Журнал салгина озигани билан ўз мазмун-моҳиятини йўқотгани йўқ. Ўтиш жараёни қийинчиликларини ҳисобга олган муштумчилар «оз бўлсин-у соз бўлсин» деган халқ мақолига тўлалигича амал қилмоқдалар. Ҳозирча борига-барака!

Жамиятимизда кечаётган иқтисодий ўзгаришлар, юксалишлар албатта бошқа нашрлар каби «Муштум»га ҳам ижобий таъсир кўрсатади. Ҳали «Муштум» ҳам, муштумчилар ва муштарийлар ҳам бу кунларни кўрмагандай бўлиб кетади. Бирин-кетин пайдо бўлаётган қўшма корхоналар, йирик фирмалар, сахий тадбиркорлар республикамизнинг ягона сатирик журнали «Муштум»ни ихчам ва озғин ҳолда кўриб, бироз хижолат чексалар, ажаб эмас. Ахир улар орасида ҳомийлик қиладиган кулгисеварлар топилар. Бу бир ният, холос. Ҳозирча бор имкониятларни ишга солиб, халқимизнинг суюкли журнали мунтазам нашр этилишини таъминлаб турибмиз.

Келажаги буюк давлатимизни бунёд этишда «Муштум» журнали олдида беқиёс ва улкан хизматлар турибди. Президентимиз Ислом Каримов айтганидек: «Фидойи, меҳнаткаш халқимиз, маънавий камолот сари юксалаётган жамиятимиз қийинчиликларни бирма-бир сабот билан енгиб ўтмоқда, жаҳон кўз ўнгида ўзлигини намоён этмоқда. Аммо бизнинг тинч-тотув ҳаётимизни, ютуқларимизни кўра олмаётган, кишиларимизни чалғитишга уринаётган ғаразли, ҳасадгўй кимсалар ҳам оз эмас. Ушбу масъулиятли даврда «Муштум» ижодкорлари Ҳақ таоло инъом этган истеъдод салоҳиятини, ўз билим ва тажрибаларини эл-юрт хизматига, иймон ва адолат ҳимоясига янада кучлироқ йўналтиришларига ишончим комил».

Журнал жамоаси ўзларига билдирилган ушбу юксак ишончни оқлашга астойдил бел боғлаганлар.

1997 йилда «Муштум»нинг режалари мўл. Машҳур ҳажвчилар Саид Аҳмад, Неъмат Аминов, Анвар Обиджон аллақачон янги ёзган асарларини таҳририятга тақдим этдилар. Ва янги ҳажвиялар устида қизғин ижод қиляптилар. Таниқли шоирларимиз Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Омон Матжон, Ҳалима Худойбердиева, Ойдин Ҳожиева, Усмон Азим, Муҳаммад Юсуф ва бошқалар «Муштум» учун махсус ҳажвий шеърлар битмоқдалар. Эл севган қизиқчилар Ҳожибой Тожибоев, Мирза Холметов, Обид Асомов «Муштум» меҳмони бўлишга шай турибдилар. Келгуси йилда таҳлилий фельетонлар, суд очерклари, танқидий мақолалар, ҳажвчилар ижодидан, муштарийлар мактубларидан мунтазам намуналар бериб борилади. Шунингдек, журналнинг махсус бир сони журналхонлар ҳамда муштарийларнинг энг сара хатлари, саволлари асосида тайёрланади. «Муштум» саҳифаларида «Латифалар танлови»ни ўтказиш режалаштирилган. Ғолибларга махсус мукофотлар берилади.

Азиз кулгисеварлар! Сиз йил давомида хушчақчақ, хушвақт, хушкайфият билан юришни истайсизми? Марҳамат, бу эзгу ишда жонажон журналингиз «Муштум» сизга яқиндан ёрдам беради. Сиз эса йил давомида соғ-саломат юриб, дорихоналарга қатнаш ниятингиз йўқми, унда марҳамат қилиб «Муштум» ўқинг! Ўзингизни чаққон, бардам ва тетик тутиб юрмоқчимисиз, яна «Муштум»га мурожаат қилинг!

Бозорга тушиб дилингизни хуфтон, асабингизни бўрон қилгандан кўра, «Муштум» ўқиб қалбингизни завққа тўлдиринг!

Гапнинг лўндаси, 1997 йил -- Инсон манфаатлари йилидан ҳар томонлама манфаатдор бўламан десангиз, «Муштум»га обуна бўлиб қўя қолинг. Ҳам арзон, ҳам қулай. «Муштум» барча-барчангизни ана шундай эзгу маънавий-маърифий манфаатга чорлайди!

Ашурали ЖЎРАЕВ,
«Муштум» журналининг бош муҳаррири.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ҚАШҚАДАРЁДА ШОҲМОТ МАКТАБИ

-- Шоҳмотчилар оилавий сулоласи ҳақида гап кетса, республикамиз спортсеварлари самарқандлик Ҳамроқуловлардан сўнг қашқадарёлик Ражабовларни тилга олишади, -- дейди вилоят шоҳмот федерацияси раиси Қаҳрамон Холмўминов. -- Қаршида шоҳмот мактабини очиш ишида ана шу оилавий сулола ҳам четдан қараб турмади. «Омад» ҳиссадорлик жамияти раиси, шоҳмот спорт устаси Раҳим Ражабов мактабни бино, жиҳозлар билан таъминлашга катта ёрдам берди ва ўз навбатида спорт усталигига номзод укаси Рустам билан бу ерда мураббийлик қилишаяпти. Шунингдек, вилоятимиздан етук шоҳмотчилар етишиб чиқиши учун мактабга Тошкентдан ҳам таниқли шоҳмот мутахассисларини жалб этдик. Ишларимизнинг юришиб кетиши учун вилоят спорт қўмитасидагилар ҳам ўз ёрдамларини аямаяпти.

-- Мактабимизда ҳозирча икки гуруҳда 24 нафар болалар ва ўсмирлар тарбияланаяпти, -- дейди мураббий Раҳим Ражабов. -- Биз фақат ёшларни тарбиялаш билан қаноатланиб қолаётганимиз йўқ. Шоҳмот клубимиз эшиги катаю-кичик учун доим очиқ. Мактаб очилгандан буён бу ер шоҳмотсеварлар билан ҳар куни гавжум бўлаётганлиги бизни қувонтиради. Ҳозирча «Қаршиқурилишиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси мактабимизни ойига 20 минг сўм маблағ билан таъминлаб турибдики, биз улардан миннатдормиз. Мактабимизда истеъдодли ёшлар ҳам етарли. Баҳодир Хидиров (15 ёш), Анвар Ражабов (12 ёш), Ирина Тошмуродова (14 ёш), Дилафрўз Холмўминова (18 ёш) каби ёшларимиз республикамиз шоҳмот мутахассислари эътиборига тушган. Биз уларнинг маҳоратини янада ошириш мақсадида Қашқадарё очиқ биринчилигини уюштирдик. Унга республикамизга яхши таниш бўлган сурхондарёлик (айни кунда Тошкент республика олимпия ўринбосарлари билим юртида таниқли мураббий Пинчук қўлида таҳсил олаяпти) Бегали Саидов, бухоролик Жўрабек Отаев, Ўктам Аминов каби бир қатор умидли ёш шоҳмотчиларни таклиф қилдик. Очиқ биринчиликни ўтказишга «Қаршиқурилишиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Санъат» фирмаси, «Қашқадарё ҳақиқати» ва «Кашкадарьинская правда» газеталари, вилоят ойнаи жаҳони ҳамда спорт қўмитаси ҳомийлик қилаяпти.

Ҳа, биз шоҳмот мактабига борган кунимиз клуб ёш шоҳмотчилар билан гавжум эди. Ўз ёш тоифалари бўйича олти турдан сўнг Бегали Саидов, Анвар Ражабов, Баҳодир Хидиров яхши натижаларга эришишганди. Албатта, мақсад ғолибларни аниқлашда эмас, балки Қаршида келажак авлод шоҳмотчилари учун имкониятлар яратила бошланганлиги муҳимроқдир. Қолаверса, шоҳмот ватани ўзининг дунёга машҳур кучли шоҳмотчиларига эга бўлмаганлигини изоҳлашга ҳожат йўқ. Шу маънода келажак учун замин ҳозирлаётган қашқадарёлик шоҳмот жонкуярларининг саъй-ҳаракатлари, амалга ошираётган ишлари таҳсинга лойиқдир.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТДА: мураббий Раҳим Ражабов ўз шогирдлари билан машғулот пайтида.

хабарлар оқимидан

ИҚТИДОРЛИ БОЛАЛАР ЛИЦЕЙИ

Чимбой шаҳридаги иқтидорли болалар лицейида 130 ўқувчи таълим олмоқда. Улар одатий бўлган умумтаълим дастури асосида билим олиб қолмасдан, бозор муносабатлари асосларини, маркетинг ва менежмент қонун-қоидаларини ҳам ўрганишмоқда.

Болалар иккита шаҳар ва тўққизта туман мактаблари ўқувчилари орасидан синов воситасида танлаб олинган. Бу ерда ўн саккизта ихтисослик бўйича ўқитувчилар таълим бермоқда. Машғулотлар ўқув дастурини теран ўзлаштириш учун барча қулайликлар яратилган махсус синфхоналарда юритилаётир.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АНЪАНАГА АЙЛАНАДИ

Навоий вилоятида оммавий ахборот воситаларининг 1997 йилги обунаси учун шанбалик ташкил этилди. Шуниси эътиборга моликки, бундай тадбир Навоий вилоят мақомини олганидан бери илк бор ўтказилмоқда. Шанбалик куни вилоятнинг барча туман ва шаҳарларида тозалаш, тартибга келтириш ва бошқа ишлар амалга оширилди. Баъзи корхоналар эса бир кунлик иш ҳақини обуна учун ўтказишди. Вилоят ҳокимининг фармойиши билан бу тадбир бундан кейин ҳам анъана бўлиб қолиши кутилмоқда.

Темур ЭШБОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АЖОЙИБ ОЛАМ SAMSUNG World BEST

WORLD BEST

БУНИ ФАҚАТ ОРЗУ ҚИЛИШ МУМКИН!

"Самсунг-Электроникс" уч йиллик тадқиқотлардан сўнг жаҳонда энг ясси экранли 29-дюмли биотелевизор яратди. У тиниқ тасвирга, овозга, чиройли кўринишга эга - ҳақиқатан ҳам жаҳонда энг яхши.

Ажойиб тасвир - Сиз бир пайтнинг ўзида иккита сюжетни томоша қилаверасиз.

Тиниқ овоз - товушнинг сифати компакт-диск даражасида, овозни истаган сюжетга мослайверасиз: "Концерт", "Стадион", "Моно".

Замонавий, хушбичим - бошқа "SAMSUNG" телевизорларига нисбатан 30 фоиз ихчам.

Телематн, юмшоқ диологик бошқарув, "болалардан муҳофазаланган".

SAMSUNG

Фирма дўконлари:

Кало Холдинг Корпорэйшн	Тошкент, "Бешёғоч" бозори, 2-дўкон	7(3712) 45-52-69
Кало Холдинг Корпорэйшн	Тошкент, "Олой" бозори	7(3712) 45-80-41
Кало Холдинг Корпорэйшн	Тошкент, "Чорсу" савдо маркази	7(3712) 45-80-41
Кало Холдинг Корпорэйшн	Тошкент, Хўжаев кўчаси	7(3712) 45-80-41
Кафолат-Файз	Тошкент, "Чорсу" бозори, Эскижўва кўч.	7(3712) 42-29-89
ТОУ Ко., ЛТД	Тошкент, Амир Темур кўчаси, 110	7(3712) 34-02-58
ТОУ Ко., ЛТД	Тошкент, "Чилонзор" савдо маркази	7(3712) 35-09-86
СТАЛИК	Фарғона, Ал-Фарғоний кўч., 20	7(3712) 24-49-18

SAMSUNG Electronics компанияси Ўрта Осиё ва Қозоғистон бўйича дилерларни ҳамкорлик қилишга таклиф этади. Алматидаги омборидан бевосита етказиб беради.

Самсунг Электроникс Ко.
Алматидаги офис, Алмати, Орбита, 3, 52а.
Тел.: (3272) 20-55-36, 20-63-05, 20-39-47, 20-48-24.
Факс: (3272) 20-12-38

SAMSUNG ELECTRONICS

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир —Н. Тошев.
Навбатчи —Ш. Каримов.
Мусаҳҳиҳ — А. Худойқулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0711 35460 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 22.40. 1 2 3 4 5 6